

Quadre de fons de l'AAM

A Fons de Montserrat

- A 01 Monestir de Santa Maria de Montserrat, 1025-obert
- A 07 Oblats de Montserrat, segle XIX-obert
- A 08 Escolania de Montserrat, 1850-obert
- A 09 Antics Escolans de Montserrat, 1920-obert
- A 10 Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, 1223-obert
- A 11 Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, 1899-obert
- A 12 Llibreria Laietana, 1920-50
- A 13 Cooperativa la Montserratina de Montserrat, 1947-52
- A 14 Cor Montserratí i Llar dels Treballadors, 1947–1985

B Fons d'Església

- B 01 Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana, 862-segle XIX
- B 03 Monestir de Sant Benet de Bages, segle IX-1919
- B 04 Monestir de la Vega, segle XI-1542
- B 05 Capella de Santa Àgata, 1345-1410
- B 06 Màrtirs del Pueyo, 1894-1961
- B 07 Visita apostòlica a les benedictines d'Espanya, 1940-60
- B 08 Convento de la Encarnación de Madrid¹
- B 09 *Schola Cantorum* (Sant Pius X), 1939-72

C Fons patrimonials

- C 01 Família Llupià, 1595-1856
- C 02 Cavaller de Vidrà, 1228-1968
- C 03 La Calsina, 1180-1577
- C 04 Can Vallès del Bruc, 1235-1593
- C 05 Família Galí, 1928-80
- C 06 Família Vidal Argeriu, 1950-2015

D Fons personals

- D 01 Bisbe Antonijs Urbšs,² 1953-65

¹ Fons musical que prové del monestir de les Descalzas Reales.

² El bisbe Antonijs Urbšs (1879–1965) fou un eclesiàstic lituà i el primer bisbe de Liepaja, a Letònia. Durant la invasió de Letònia per part de la URSS es s'hagué d'exiliar i es refugià al monestir de Santa Maria de Montserrat juntament amb el seu secretari. Ambdós moriren al monestir català i estan enterrats a la seva cripta. Des de fa temps s'està en converses amb el bisbat de Liepaja per tal que es catalogui la documentació del bisbe, es digitalitzi, i es retorni a la seva diòcesi conjuntament amb les despulles del bisbe i del secretari.

- D 02 Anscari (Manuel) Mundó i Marcet, 1923-2010
- D 03 Canonge Carles Cardó i Sanjoan, 1935-90
- D 04 Canonge Ramon Corbella i Llobet, 1873-1924
- D 05 Canonge Josep Maria Llovera i Tomàs, 1910-49
- D 06 Mossèn Lluís Carreras i Mas, 1880-2016
- D 07 Mossèn Joan Tarré i Sans, 1882-1969
- D 08 Vicenç de Balanzó i Echevarría, 1888-2024
- D 09 Manuel Bardina i Prat, 1940-79
- D 10 Càndid Candi i Casanovas, 1844-1911
- D 11 Josep Maria Casas i Homs, 1894-1979
- D 12 Francesc Civil i Castellví, 1895-1990
- D 13 Rosa Deulofeu i González, 1959-2004
- D 14 Salvador Farré Picas, 1926-2003
- D 15 Joan Anton Güell i López, 1903-83
- D 16 Germán Federico Carlos (Marcelo Pedro) Kickeritz Gresset, 1900-51
- D 17 Joan Llonch i Salas, 1929-2024
- D 18 Blai Net i Sunyer, 1887-1948
- D 19 Lluís Nicolau d'Olwer, 1851-39
- D 20 Ramon Parera i Comorera, 1907-84
- D 21 Elies Rosell i Millach, segle XX-2005
- D 22 Guillem Rovirosa i Albet, 1940-64
- D 23 Maria Àngels Santamaria, 1939-2000
- D 24 Montserrat Solà Franquesa, 1930-...
- D 25 Lluís Vila d'Abadal, 1889-2016

E Fons d'entitats

- E 01 Terç de la Mare de Déu de Montserrat, 1936-2005
- E 02 Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC), 1921-2019

F Col·leccions

- F 01 Hòsties, 1922-59
- F 02 Filatèlia montserratina, 1921-obert
- F 03 Postals montserratines, 1895-obert
- F 04 Segells eclesiàstics de bisbats i parròquies del món, segles XVIII-XX
- F 05 Ràdio Barcelona, 1959-77
- F 06 Festes de la Llum de Manresa, 1945-90
- F 07 Nadales de la Mare de Déu, 1962-81
- F 08 Iconografia de Sant Benet, segles XIX-XX
- F 09 Representacions de la Mare de Déu de Montserrat, segles XIX-XX

- F 10 Estampes, segles XIX-XX
- F 11 Goigs, segles XVIII-XXI
- F 12 Josep Buch i Parera, 1810-1990
- F 13 Amèrica (Emília) Cazes i Viladomat, 1913-59
- F 14 Ramon Roca i Puig, segles III aC -x dC

Guia de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM)

Albert Govern i Canals
Montserrat 2025

SUMARI

1	Presentació.....	- 4 -
2	L'Arxiu de l'Abadia de Montserrat: dels orígens a avui	- 5 -
3	Introducció a la guia	- 13 -
4	Sumari dels fons i les col·leccions	- 18 -
5	Fons i col·leccions de l'AAM	- 21 -
	A. FONS DE MONTSERRAT	- 21 -
	MONESTIR DE SANTA MARIA DE MONTSERRAT, 1025-obert	- 22 -
	OBLATS DE MONTSERRAT, segle XX-obert.....	- 30 -
	ESCOLANIA DE MONTSERRAT, 1850-obert.....	- 32 -
	ANTICS ESCOLANS DE MONTSERRAT, 1920-obert.....	- 34 -
	CONFRARIA DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1223-obert.....	- 36 -
	LLIGA ESPIRITUAL DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1899-obert	- 38 -
	LLIBRERIA LAIETANA, 1920-50	- 43 -
	COOPERATIVA LA MONTSERRATINA DE MONTSERRAT, 1947-52	- 45 -
	COR MONTSERRATÍ I LLAR DELS TREBALLADORS, 1947-85	- 47 -
	B. FONS D'ESGLÉSIA	- 49 -
	CONGREGACIÓ CLAUSTRAL BENEDICTINA TARRACONENSE I CESARAUGUSTANA, 862-segle XIX	- 50 -
	MONESTIR DE SANT BENET DE BAGES, segle IX-1919	- 53 -
	MONESTIR DE VEGA, segle XI-1542	- 55 -
	CAPELLA DE SANTA ÀGATA, 1345-1410	- 57 -
	MÀRTIRS DEL PUEYO, 1894-1961	- 59 -
	VISITA APOSTÒLICA A LES BENEDICTINES D'ESPANYA, 1940-60.....	- 61 -
	CONVENTO DE LA ENCARNACIÓN DE MADRID	- 63 -
	FONS SCHOLA CANTORUM (SANT PIUS X), 1939-72	- 65 -
	C. FONS PATRIMONIALS	- 66 -
	FAMÍLIA LLUPIÀ, 1595-1856	- 67 -
	EL CAVALLER DE VIDRÀ, 1228-1968	- 69 -
	LA CALSINA, 1180-1577	- 71 -
	CAN VALLÈS DEL BRUC, 1235-1593.....	- 73 -
	FAMÍLIA GALÍ, 1928-80	- 75 -

FAMÍLIA VIDAL ARGERIU, 1950-2015.....	- 77 -
CANÇONER BALEAR (MASSOT), 1905-65.....	- 79 -
D. FONS PERSONALS.....	- 81 -
BISBE Antonijs URBŠS, 1953-65.....	- 82 -
ANSCARI (MANUEL) MUNDÓ I MARCET, 1923-2010.....	- 84 -
CANONGE CARLES CARDÓ I SANJOAN, 1935-90.....	- 86 -
CANONGE RAMON CORBELLÀ I LLOBET, 1873-1924.....	- 88 -
CANONGE JOSEP MARIA LLOVERA I TOMÀS, 1910-49.....	- 90 -
MOSSÈN LLUÍS CARRERAS I MAS, 1880-2016.....	- 92 -
MOSSÈN JOAN TARRÉ I SANS, 1882-1969.....	- 94 -
VICENÇ DE BALANZÓ I ECHEVARRÍA, 1887-2024.....	- 96 -
MANUEL BARDINA I PRAT, 1940-79.....	- 98 -
CÀNDID CANDI I CASANOVAS, 1844-1911.....	- 100 -
JOSEP MARIA CASAS I HOMS, 1894-1979.....	- 102 -
FRANCESC CIVIL I CASTELLVÍ, 1895-1990.....	- 104 -
ROSA DEULOFEU I GONZÁLEZ, 1959-2004.....	- 106 -
SALVADOR FARRÉ PICAS, 1926-2003.....	- 108 -
JOAN ANTONI GÜELL I LÓPEZ, 1903-83.....	- 109 -
GERMAN FEDERICO CARLOS (MARCELO PEDRO) KICKERITZ GRESSET, 1900-51.....	- 111 -
JOAN LLONCH I SALAS, 1929-2024.....	- 113 -
BLAI NET I SUNYER, 1887-1948.....	- 115 -
LLUÍS NICOLAU D'OLWER, 1851-39.....	- 117 -
RAMON PARERA I COMORERA, 1907-84.....	- 120 -
ELIES ROSELL I MILLACH, segle XX-2005.....	- 122 -
GUILLEM ROVIROSA I ALBET, 1940-64.....	- 123 -
MARIA ÀNGELS SANTAMARIA, 1939-2000.....	- 125 -
MONTSERRAT SOLÀ I FRANQUESA, 1930-... ..	- 127 -
LLUÍS VILA I D'ABADAL, 1889-2016.....	- 129 -
E. FONS D'ENTITATS.....	- 131 -
TERÇ DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1936-2005.....	- 132 -
OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA (OCPC), 1921-2019.....	- 134 -
F. COL·LECCIONS.....	- 137 -
HÒSTIES, 1922-59.....	- 138 -
FILATÈLIA MONTSERRATINA, 1921-obert.....	- 139 -

POSTALS MONTSERRATINES, 1895-obert.....	- 140 -
SEGELLS ECLESIASTICS DE BISBATS I PARRÒQUIES DEL MÓN, segles XVIII-XX.....	- 141 -
RÀDIO BARCELONA, 1959-77	- 143 -
FESTES DE LA LLUM DE MANRESA, 1945-90.....	- 145 -
NADALES DE LA MARE DE DÉU, 1962-81.....	- 146 -
ICONOGRAFIA DE SANT BENET, segles XIX-XX.....	- 147 -
REPRESENTACIONS DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, segles XIX-XX	- 148 -
ESTAMPES, segles XIX-XX	- 149 -
GOIGS, segles XVIII-XXI.....	- 151 -
JOSEP BUCH I PARERA, 1810-1990	- 152 -
AMÈRICA (EMÍLIA) CAZES I VILADOMAT, 1913-59	- 154 -
RAMON ROCA I PUIG, segles III aC-x dC	- 156 -
6 Bibliografia	- 158 -
6.1 FONTS DOCUMENTALS.....	- 158 -
6.2 BIBLIOGRAFIA.....	- 161 -
7 Annex.....	- 169 -
7.1 INFORMACIÓ PRÀCTICA.....	- 169 -

1 Presentació

Vers la tardor del 2024, a pocs dies de l'inici de la celebració del mil·lenari de Montserrat, s'iniciaren converses per tal de dur a terme les pràctiques del Màster Universitari en Arxivística i Governança de la Informació (MUAGI), de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED) de la Fundació de la Universitat de Barcelona (FUAB), a la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat (BAM). En el transcurs de les dites pràctiques aparegué la possibilitat d'elaborar el quadre de fons i la guia de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM), dos instruments de descripció arxivística, com a Treball de Final de Màster (TFM) de l'autor de la present guia. Malgrat la bona voluntat de l'Abadia de Montserrat i la predisposició del monjo arxiver, el germà Josep Galobart i Soler, l'elaboració dels dos instruments de descripció no fou cap tasca senzilla. Aquesta guia, vital en la societat actual, hauria de ser la primera baula d'una cadena de transformacions que, en major o en menor mesura, tots els centres d'arxiu estan experimentant.

Cal tenir en compte que en les darreres dècades el sector del patrimoni i de la gestió documental han sofert un procés de normalització, ço és, hi ha hagut un establiment gradual d'un marc normatiu comú, la societat ha pres consciència de la importància del document i de les dades, etc. Dit procés ha comportat que les noves fornades d'arxivers entrin al mercat laboral amb un major grau de competència professional.¹ Així doncs, és per aquest motiu que la comunitat de Santa Maria de Montserrat veié la necessitat d'actualitzar els instruments de descripció de l'AAM, tot començant per l'elaboració del quadre de fons (amb la intenció, com és natural, de saber quants fons i col·leccions documentals tenen) i finalment poder fer la guia del centre amb la voluntat de fer accessible la documentació que custodien i posar aquest valuós patrimoni documental a l'abast de la societat.

¹ *Manual de condicions mínimes per a la instal·lació del servei d'arxius municipal*. Barcelona: Diputació de Barcelona – Associació d'Arxivers de Catalunya, 1995, p. 5.

2 L'Arxiu de l'Abadia de Montserrat: dels orígens a avui

Malgrat que enguany se celebri el mil·lenari del monestir de Santa Maria de Montserrat, els diversos avatars de la història han fet que la immensa major part de la producció documental dels primers segles d'aquesta comunitat no hagi perviscut. Per tant, el ric patrimoni documental del dit monestir encara hauria pogut ésser molt més abundós d'haver-se conservat sencer. Tot i així, aquesta guia permetrà als investigadors adonar-se de la gran importància de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM), ja que no només conserva documentació pròpia, sinó també d'altra que d'una o altra forma està relacionada amb el monestir.

El Cartulari de Montserrat –conegut com a *Llibre Vermell*– revela que ja al 1263–64 hi havia un arxiu montserratí on els documents es classificaven geogràficament.² Essent aquesta la data més antiga on es parla de l'arxiu de Montserrat, hem de suposar que l'existència de l'arxiu i de la producció i gestió documental a l'abadia de Montserrat és anterior. Amb tot, al no poder recular més en el temps per manca de documentació que s'hi refereixi, hem de prendre el 1263 com a inici de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.

La seva localització era a unes dependències que rebien llum natural fins al migdia, però que amb la construcció del cambril (1876–1885) les finestres de l'arxiu quedaren tapiades.

Degut a la destrucció durant les guerres napoleòniques (1811) i l'exclaustració (1835), que suposà l'expropiació de la documentació de l'AAM, la major part de l'arxiu antic del monestir de Santa Maria de Montserrat desaparegué. Després del retorn dels monjos a Montserrat (1844) l'arxiu es

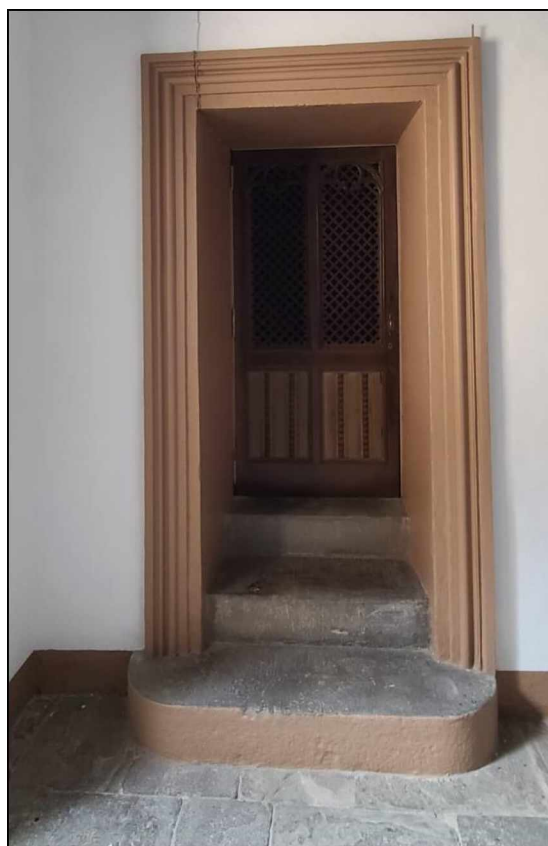

Fig. 1: Porta de l'antic arxiu de Montserrat. (Font: Albert Govern i Canals)

² ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. "La configuració de l'antic arxiu de Montserrat (segles XVI-XVIII)". *Lligall: revista d'arxivística catalana*, núm. 8, 1994, p. 20.

va moure primer a unes dependències del segon pis que menen a l'atri i, més endavant, a unes altres dependències del quart pis que donen a la façana.

Respecte aquest «antic arxiu del monestir de Santa Maria de Montserrat» el pare Anselm M. Albareda fa afirmacions contradictòries sobre l'origen de l'arxiu montserratí a la seva monografia “L'Antic arxiu de Montserrat (intent de reconstrucció)”: en un inici declara que la primera menció a l'arxiu de Montserrat el féu el pare Pedro de Burgos, abat de Montserrat del 1512 al 1536,³ per més endavant sostenir una posició totalment diferent i proposar una cronologia anterior: «*la primera vegada que sabem es fa menció directa de nostre arxiu és davers l'any 1450 en el Llibre de fundacions*».⁴

D'altra banda, el pare Francesc Xavier Altés aporta proves que la primera menció fou el 1331.⁵ D'altra banda, al cartulari de Montserrat –conegut com a *Llibre Vermell*– revela que ja al 1263–64 hi havia un arxiu montserratí on els documents referents a la gestió de les propietats es classificaven geogràficament.⁶ Més enllà d'aquest ball de cronologies,⁷ ambdós autors estan d'acord quan diuen que de les diversos documents referents al monestir de Santa Maria de Montserrat moltes ja no arribaren ni a principis del segle XX.⁸

A aquesta disputa caldria afegir que segons els usos i costums de la Congregació de Sant Benet de Valladolid s'afirma que l'arxiver és l'ofici «*más importante del Monasterio, porque toda la hacienda de él, está dependiente de los papeles del Archivo*»,⁹ donant a entendre que no només calia que hi hagués un arxiver als monestirs d'aquesta congregació (en la qual Santa Maria de Montserrat en formà part del 28 de juny de

³ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. “L'Arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)”. *Analecta Montserratensia*, vol. III, 1919, p. 14.

⁴ *Ibidem*, p. 35.

⁵ ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. “La configuració de l'antic arxiu de Montserrat”, p. 20. El mateix pare Altés afegeix que hi ha una referència indirecta al dit arxiu en una reclamació documental de l'any 1223, essent aquesta la data més antiga sobre l'arxiu montserratí.

⁶ *Ibidem*, p. 20.

⁷ Marta Torra i Canal diu que la primera menció directa a l'arxiu de Montserrat és a una entrada del 1450 al *Llibre de fundacions*. TORRA i CANAL, Marta. “L'Arxiu de l'Abadia de Montserrat”. Treball universitari no publicat. Universitat de Barcelona, 1990–91, p. 6. Cal afegir que tot i haver-hi una biografia final, Marta Torra i Canal no cita les seves fonts.

⁸ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. “L'Arxiu antic de Montserrat”, p. 16.

⁹ *Ceremonial monástico, conforme al breviario, y misal, que la santidad de Paulo V. concedió à todos los que militan debajo de la santa Regla de nuestro gloriosísimo Padre, y Patriarca de las Religiones San Benito. Con los usos, y costumbres loables de la Congregación de España. Nuevamente dispuesto por el Capítulo General, que se celebró en el año de 1633*. Madrid: Imprenta de Pedro Marín, 1774, p. 530.

1493¹⁰ fins a 1835)¹¹ sinó que l'existència de l'arxiver era un fet comú als monestir al 1633.¹²

*«San Benito en su santa Regla, habla ya de documentos que deben guardarse en el monasterio, y así vemos siempre en los cenobios benedictinos un gran celo en la guarda de sus escrituras y documentos; primero por su valor jurídico inmediato, y más tarde como valiosos e insustituibles [sic] testimonios de la historia y tradición del monasterio».*¹³

Per tant, sembla ser que a Montserrat hi hagué un arxiu des del tercer terç del segle XIII tot i que aquest prengué cos i forma a partir del XVI. Finalment, amb la represa de la vida monàstica el 1844, els nous corrents arxivístics penetraren al cenobi conformant l'actual Arxiu de l'Abadia de Montserrat. Aquests nous corrents, emperò, són els mateixos que hi havia a mitjans del segle XX. Més endavant es tractarà aquest tema.¹⁴

Sobre la presència de documentació de cronologies més antigues dipositada a l'antic arxiu de Montserrat, d'una banda el pare Anselm M. Albareda escrigué que:

*«L'Autor del «Libro de la Historia y Milagros... de N^{tra}. S.^{ra} de Monserrate», escrivia cap al 1514 que: «el origen y fundación de la Iglesia Vieja desta santa Casa nuestra Señora de Monserrate es tan antiguom que no se halla memòria en historia ni en otra escritura de su principio». Altres han suposat que la manca absoluta de documentació primitiva (800-1000) és deguda a la seva subjecció al Monestir de Ripoll, qui com a Cap i Casa matriu servava les escriptures dels seus priorats».*¹⁵

Però, afegia que:

*«No creiem, però, que fins ara s'hagi trobat cap document de Ripoll referent a Montserrat fins al 888, dotació de Wifret al Monestir; mes en ell s'esmenten les esglésies de Mont., per lo tant estaven ja fundades, això posat que aquest document sigui autèntic».*¹⁶

¹⁰ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria; MASSOT i MUNTANER, Josep. *Història de Montserrat*. 8a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, p. 82.

¹¹ Amb la desamortització de Mendizábal (1835) es volgué acabar amb l'immens poder dels clergues regulars, moment en què s'eliminà la Congregació de Sant Benet de Valladolid. Malgrat que la Congregació Subiacense no es fundà fins al 1872, l'abadia de Santa Maria de Montserrat s'afegí a l'embrionària congregació deu anys abans de la fundació. Abadia de Montserrat. *150 anys de la Congregació de Subiaco, a la qual pertany el Monestir de Montserrat*, 9 març 2022, <https://abadiamontserrat.cat/cent-cinquanta-anys-congregacio-benedictina/>. Accedit 14 març 2025.

¹² Tot i així, al *Costumari del monestir de Santa Maria de Montserrat* de 1945 (AAM, A-XVII-f) no hi apareix cap referència ni a l'arxiu ni a la feina dels arxivers.

¹³ Abadia de Montserrat. *La Biblioteca y el Archivo de Montserrat*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1958, p. 33.

¹⁴ Vegeu les pàgines 40-41.

¹⁵ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. "L'Arxiu antic de Montserrat", p. 33.

¹⁶ *Ibidem*, p. 33.

Semblaria, doncs, que a l'antic arxiu de Montserrat hi havia poca documentació pròpia dels segles X-XII.¹⁷ Nogensmenys, a mesura que el monestir de Santa Maria de Montserrat anà absorbint altres senyories més antigues incorporà llurs fons documentals,¹⁸ alguns d'ells amb documents d'aquestes dates tan reculades.¹⁹

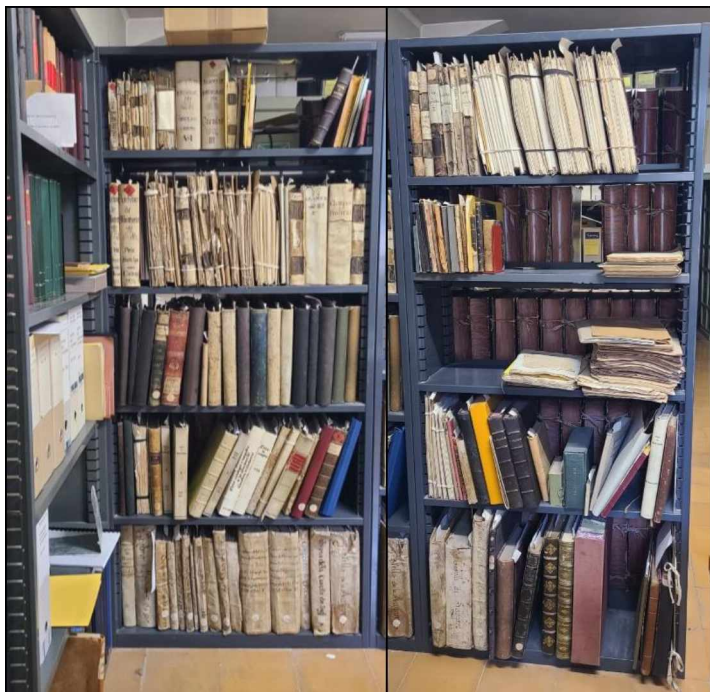

Fig. 2: Fons antic de l'AAM. (Font: Albert Govern i Canals)

D'aquesta manera, doncs, s'explica que l'antic arxiu de Montserrat contingués documents del segle X,²⁰ tanmateix cal tenir en compte que la vida a Santa Maria de Montserrat no començà fins al 1025.²¹

Segons els usos i costums de la Congregació de Sant Benet de Valladolid s'afirma que l'arxiver és l'ofici «*más importante del Monasterio*», *porquet oda la hacienda depende de él*,²² donant a entendre que no només calia

que hi hagués un arxiver als monestirs d'aquesta congregació (en la qual Santa Maria

¹⁷ Ibídem, p. 33. Semblaria que el gruix de documents d'aquest període conservats a l'antic arxiu provindrien de l'arxiu de Santa Cecília.

¹⁸ ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. "La configuració de l'antic arxiu", p. 19.

¹⁹ Per exemple, l'arxiu de l'abadia de Santa Cecília de Montserrat fou traslladat a l'arxiu de Santa Maria de Montserrat vers el 1504. Ibídem, p. 33.

²⁰ Ibídem, p. 19–20.

²¹ «Al 1025, dos anys després de la nova annexió a Ripoll, ja tenim una donació directa ad Domum Sanctae Mariae. [...] És la primera vegada que la història ens parla d'habitants de Santa Maria». ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria; MASSOT i MUNTANER, Josep. *Història de Montserrat*, p. 20.

²² *Ceremonial monástico*, p. 530.

de Montserrat en formà part del 28 de juny de 1493²³ fins a 1835²⁴) sinó que l'existència de l'arxiver era un fet comú als monestirs al 1633.²⁵

La importància de l'arxiu rau en el fet de ser l'espai on es conserva i custodia la memòria col·lectiva del monestir. Així mateix s'indica a la visita de 1585-87, on es diu que:

«El Padre Abad tomando parecer de los Padres del Consejo nombre dos monges que tengan cargo del Archivo, casa uno de los quales tenga su llave diferente, los quales á sus horas determinadas se junten en el Archivo, y vayan continuando un Libro Sumario que está comenzado, donde por su indice, table y distincion del A.B.C. se va copiando y cifrando la substancia de las escrituras, distinguendolas por sus armarios y sacos con particulares señales para que en todo haya orden y claridad, y con facilidad se tenga noticia de las escrituras, para lo qual si ambos monges no tuvieran buena mano para el escribir por lo menos el uno sea escrivano para que la memoria que se hiciere arezca bien, y sea de provecho para los que adelante sucederan».²⁶

Més endavant al mateix document manifesta una problemàtica endèmica dels arxius monàstics:

«Mandamos so pena de quatro meses de carcel con viandas quaresmales y un juicio en carnes en Capitulo todos los viernes que

Fig. 3: Llom de volums antics de lligalls de l'AAM. (Font: Albert Govern i Canals)

²³ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria; MASSOT i MUNTANER, Josep. *Història de Montserrat*, p. 82-83.

²⁴ Amb la desamortització de Mendizábal (1835) es volgué acabar amb l'immens poder dels clergues regulars, moment en què s'eliminà la Congregació de Sant Benet de Valladolid. Malgrat que la Congregació Subiacense no es fundà fins al 1872, el monestir de Santa Maria de Montserrat s'afegí a l'embrionària congregació deu anys abans de la fundació. Abadia de Montserrat. *150 anys de la Congregació de Subiaco, a la qual pertany el Monestir de Montserrat*, 9 març 2022, <https://abadiamontserrat.cat/cent-cinquanta-anys-congregacio-benedictina/>. Accedit 14 març 2025.

²⁵ Tot i així, al *Costumari del monestir de Santa Maria de Montserrat* de 1945 (AAM, A-XVII-f) no hi apareix cap referència ni a l'arxiu ni a la feina dels arxivers.

²⁶ *Acta publica visitationis et reformationis monasterii Beate Virginis Mariae Montisserrati [...]. Die XXV Mensis Octubris Anno M D XXC VI* (1586). 1586. CAT AAM A 01 A-III-a 5/55, f. 68v.

*ninguno de los dos monges nombrados para archiveros [...] puedan sacar del archivo , ni dar á nadie escriptura alguna de el ni Capbreo sin licencia del Padre Abad, ó del Prior en su ausencia, y quando assi se diere escriban en un Libro blanco que para esto queda deputado la memoria de la escriptura que se saca, escribiendo de esta manera. A tantos de tal mes y año llevó con licencia del âdre Abad fulano tal escriptura que tiene por su señal tal, que es del armario tal, y del saco signo tal, para embiar á tal persona para tal necogio” y hagan firmar abaxo de esta memoria á la persona que se llevare la tal escriptura aora sea el Padre Abad, aora el mayordomo, ó el Procurador de los pleytos, ó el Capbrevador, ó Notariom ó otra qualquier persona [...] que acabado el menester para que fuere necesaria la escriptura tal la buelvan, y ellos [els monjos arxivers] la tornen á su mismo lugar paraque en nada haya confusion».*²⁷

Aquests càstigs i procediments sorgeixen de la constatació que a l'arxiu hi mancaven certs documents, sembla ser que molts d'ells els havien tret notaris, a qui se'ls inquirí que els retornessin. La solució passava per a elaborar instruments de descripció de documents per tal de saber quins eren els documents que mancaven.²⁸

Com ja s'ha insinuat al principi d'aquesta presentació, el patrimoni documental d'aquest fons és ric i important, havent-hi no només fons propis sinó també un seguit de fons de procedència externa que enriqueixen l'AAM.

El pare Marc Taxonera i Comas (1919-2014), antic arxiver de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat, cità uns indeterminats estudis de l'arxiver Benet Ribas i d'altres estudiosos *«que el consultaren [l'AAM] a principis del segle XIX»* per a explicar que antigament es conservava complet i en molt bon ordre, però que fou totalment destruït el 1811 (com la resta del monestir) per l'exèrcit napoleònic comandat pel mariscal Suche.²⁹ Si bé els monjos iniciaren la reconstrucció tant del cenobi com de l'arxiu abans no acabés la Guerra del Francès (1808–1814), la revolució de 1820 (l'alçament del coronel Rafael del Riego i la implementació del Trienni Liberal amb les primeres desamortitzacions) i l'exclaustració de 1835 interromperen aquestes tasques, que no es pogueren reprendre fins al 1844. Així doncs, la inestabilitat social i política del segle XIX féu que es perdés

²⁷ *Acta publica visitationis et reformationis*. 1586. CAT AAM A 01 A–III–a 5/55, f. 68v–69r.

²⁸ *«[...] mandamos al Padre Abad [...] que haciendoles instancia los dichos archiveros, y dandoles meoria de los instrumentos que faltan soliciten á los notarios paraque saguen en forma las escripturas que tienen en Registro, y las entreguen á dichos archiveros, los quales conforme á la distribución de sus armarios [...] las pongan en sus lugares, y se preocupen tambien de sacar de los escribanos las escripturas que se han presentado en processos para pleytos y causas, pues no son necessarios los originales para quedar en los processos sino los traslados [...] porque si en lo uno y en lo otro hay descuydo en poco tiempo se perderan muchas escripturas de importancia»*: *Ibidem*, f. 69r.

²⁹ TAXONERA i COMAS, Marc. “Arxiu de l'Abadia de Montserrat”. *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 7. Josep Baucells, *et al.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1998, p. 172.

la immensa majoria de documents anteriors a 1836, però quan els monjos retornaren al monestir de Santa Maria de Montserrat s'adonaren que s'havia salvat documentació que estava a servei de la sagristia, alguns documents conservats en diferents dependències, finques i procuradores del monestir, així com papers solts. Per tant, es podria dir que s'ha conservat la documentació produïda, rebuda i/o conservada pel monestir de Santa Maria de Montserrat en l'exercici de les seves funcions des de 1844 fins a l'actualitat.³⁰ Paral·lelament a aquest procés de reconstrucció del monestir (i del seu arxiu) cal fer esment que es recuperà³¹ part de l'arxiu del monestir de Sant Benet de Bages, abadia dependent de Santa Maria de Montserrat des del segle XVI, com també una part de l'arxiu de la Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana.³² Algunes donacions posteriors fan que a l'actualitat a l'AAM hi hagi fons patrimonials, personals i d'entitats amb major o menor relació amb el cenobi montserratí.³³

Un altre assumpte referent a l'antic arxiu de Montserrat és que sembla ser que abans de la destrucció i exclaustació del monestir de Santa Maria de Montserrat les fronteres intel·lectuals entre l'arxiu i la biblioteca no eren ben clares, ja que els escrits que fan referència a l'antic arxiu demostren que en aquest hi havia tant de llibres com de documents d'arxiu.³⁴ Tot això serveix per a mostrar que a l'actualitat els documents provinents de l'anomenat *arxiu antic* són molt pocs, reduïts gairebé només a capbreus i cròniques.

³⁰ A excepció una part de la documentació de l'abadiat del pare Antoni M. Marcet, que fou destruïda durant la Guerra Civil espanyola (1936–39). Ibidem, p. 172. Encara que el pare Marc Taxonera citi explícitament la sagristia, el germà Josep Galobart informà que segurament alguns dels llibres que se salvaren deurién estar dipositats a les cel·les dels monjos que els feien servir, talment es tractés de diversos arxius d'oficina. Aquesta explicació serviria per a entendre com és que només se salvaren un o dos volums de diferents tipologies documentals, tots ells que per cronologia acabaren abans de l'exclaustació.

³¹ Ibidem.

³² Aquest fons presenta una problemàtica especial: Arribà a l'AAM a través dels marmessors de Joaquim Areny de Plandolit, sacerdot andorrà que visqué un temps al monestir de Santa Maria de Montserrat. Sembla a ser que Joaquim Areny de Plandolit hauria aconseguit aquesta documentació, de forma poc clara, quan es trobava a Sant Pau del Camp de Barcelona i podria ser que s'hagués mesclat amb documents de monestirs dependents a la dita Congregació. GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 17 abril 2025.

³³ MARTÍ i BONET, Josep Ma. (dir.). *Guía de los Archivos*, p.111.

³⁴ ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. "L'Arxiu antic de Montserrat", p. 18–19. Aquestes vagues fronteres entre l'arxiu i la biblioteca segueixen existint vers els investigadors en referència als actuals arxiu i biblioteca. ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. "La configuració de l'antic arxiu de Montserrat (segles XVI-XVIII)". *Lligall: revista d'arxivística catalana*, núm. 8, 1994, p. 19.

Finalment cal dir que en el monestir es localitzen diversos dipòsits d'arxiu, anomenats *arxius*, a part de les dependències pròpies de l'AAM. A tall d'exemple es podria citar l'Arxiu de Música (on es conserven les partitures en mans de l'abadia), l'Arxiu de l'Escolania (que custodia la documentació referent a aquesta institució), l'Arxiu fotogràfic (on es custodien les fotografies), l'Arxiu Botànic (que conserven els

Fig. 4: Llibres de Montserrat que se salvaren de la destrucció napoleònica (1811). Segurament es trobaven a les cel·les dels monjos encarregats dels oficis productors d'aquests volums. (Font: Albert Govern i Canals)

documents i objectes referents a diverses ciències: botànica, biologia, astronomia, etc.) o l'Arxiu de LARSA (que conserva la documentació produïda, rebuda o emmagatzemada per *L'Agrícola Regional SA* en el transcurs de la seva activitat).³⁵

Quan el monestir de Santa Cecília de Montserrat, que a l'edat mitjana fou molt poderós i mantingué diversos conflictes amb el de Santa Maria de Montserrat, fou annexionat, amb permís papal, pel dit monestir de Santa Maria de Montserrat a principis del segle XVI, sota l'abadiat del pare Garcia de Cisneros, el seu fons documental s'integrà al del monestir de Santa Maria de Montserrat.³⁶

Caldria afegir que la denominació «*Arxiu de l'Abadia de Montserrat*» sorgí arran de la creació de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya, vers els anys vuitanta del segle XX.³⁷ En aquell moment l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat tenia per sigles «*AMM*» en tant que era anomenat «*Arxiu del Monestir de Montserrat*», però en el moment de normalitzar els noms els arxius públics tenien preferència, i les sigles «*AMM*» se les quedà l'Arxiu Municipal de Martorell.³⁸

³⁵ Cada un dels diversos *Arxius* tenen un monjo al seu càrrec, a excepció de l'Arxiu de LARSA, que està en mans de la pròpia empresa.

³⁶ GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 17 abril 2025.

³⁷ Segurament fa referència a la Llei 6/1985, de 26 d'abril, d'Arxius (derogada). GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 23 maig 2025.

³⁸ Generalitat de Catalunya. "Dades obertes de Catalunya". *Directori d'Arxius de Catalunya*, https://analisi.transparenciacatalunya.cat/Sector-P-blic/Directori-d-Arxiu-de-Catalunya/igtv-wrij/data_preview. Accedit 2 juny 2025.

3 Introducció a la guia

Per a presentar cada un dels fons i col·leccions de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AMM) s'ha decidit adaptar la fitxa proposada per la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) a les especificitats de l'AAM, és a dir, que per a la present guia només es descriuran els elements de descripció obligatoris:

Fons		
1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ		
1.1	Codi de referència	OBLIGATORI
1.2	Nivell de descripció	OBLIGATORI
1.3	Títol	OBLIGATORI
1.4	Data(es)	OBLIGATORI
1.5	Volum i suport	OBLIGATORI
2 ÀREA DE CONTEXT		
2.1	Nom del(s) productor(s)	OBLIGATORI
2.2	Història del(s) productor(s)	OBLIGATORI
2.3	Història arxivística	OBLIGATORI
2.4	Dades sobre l'ingrés	OBLIGATORI
3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA		
3.1	Abast i contingut	OBLIGATORI
4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS		
4.1	Condicions d'accés	OBLIGATORI
5 ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ		
7.1	Autoria i data(es)	OBLIGATORI
7.2	Fonts	OBLIGATORI

Taula 1. Taula dels elements obligatoris per als fons i col·leccions de la NODAC (2007).³⁹

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Tal com diu la NODAC,⁴⁰ el **Codi de referència** està compost per tres elements: el codi del país, el codi de l'arxiu on es conserva la unitat de descripció, i el codi de referència específic de la unitat de descripció assignat per l'arxiu que conserva i descriu el fons. Per tant, dins del *codi de referència específic de la unitat de descripció* hi ha dos elements, una lletra que fa referència al grup de fons i un número de dues xifres que indica el fons en qüestió.

Tot prenent de referència la proposta de la Xarxa d'Arxius de Catalunya (XAC) a l'hora de parlar del quadre de fons, aquesta ha calgut adaptar-la a les necessitats de l'AAM.

³⁹ BERNAL CERCÓS, Àngels; MAGRINYÀ RULL, Anna; PLANES ALBETS, Ramon (eds.). *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) 2007*. Col·lecció Arxivística i gestió documental. Eines. Rubí: Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius, 2006. Taula annexa.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 39-43.

Així doncs, enlloc de números s'han consignat lletres als diferents grups de fons segons llur tipologia documental:

CODI DEL GRUP DE FONTS	NOM DEL GRUP DE FONTS
A	Fons de Montserrat
B	Fons eclesiàstics
C	Fons patrimonials
D	Fons personals
E	Fons d'entitats
F	Col·leccions

Taula 2. Codi dels grups de fons de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat

Per tant, si prenem d'exemple el fons del monestir, el seu codi de referència seria *CAT AAM A 01*:

CODI DE REFERÈNCIA	SIGNIFICAT
CAT	És el codi del país, Catalunya
AAM	És el codi de l'arxiu on es conserva la unitat de descripció, l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM)
A	És el codi de referència específic assignat per l'AAM referent als fons de Montserrat (vegeu la Taula 1)
01	És el codi de referència específic assignat per l'AAM referent al fons del monestir, tal com es pot veure al quadre de fons

Taula 3. Explicació dels Codi de referència dels fons i col·leccions de l'AAM.

El **Nivell de descripció**⁴¹ és de fons o col·lecció.

El **Títol**⁴² és sempre en català. Normalment és el nom del productor, tot i que de vegades són atribuïts, és a dir, els noms s'han hagut de crear *ex novo*. El títol formal és el que figura de forma clara i explícita a la documentació que es descriu.

En el cas dels títols originals, aquests són noms coetanis a la creació de la unitat de descripció (*fons Antics Escolans*) com atorgats amb posterioritat pel propi productor o pel seu successor en la gestió i/o custòdia de la documentació (*fons Confraria de la Mare de Déu de Montserrat d'Oriola*).

Els títols atribuïts són aquells elaborats per l'arxiver de forma completa o alternant-ne algunes parts, poques o moltes, d'un títol formal (*fons can Vallès del Bruc*, on s'afegí el terme "del Bruc" per a identificar el fons amb el mas concret). També es considera que és un títol atribuït quan s'escriu en una llengua diferent a la usada a la unitat de descripció o en la normativa de creació, organització o funcionament de l'organisme que

⁴¹ *Ibidem*, 44-46

⁴² *Ibidem*, p. 47-54.

ha generat la documentació.⁴³ És indispensable atribuir un títol als fons quan la unitat de descripció no té títol formal (seria el cas de la *Col·lecció segells eclesiàstics de bisbats i parròquies del món, segles XVIII-XX*, que en origen no tenia cap títol).

Les **Dates**⁴⁴ proposades són les extremes del fons. En el cas d'alguns fons personals, són les dates extremes de la vida del productor. La majoria de les dates només presenten els anys, però en alguns casos s'ha pogut afegir el mes i fins i tot el dia. En aquests casos les dates estan consignades en l'ordre de (dia) mes any, amb el dia i l'any en forma numèrica i el mes amb el nom en forma alfabètica.

El **Volum i suport**⁴⁵ identifiquen i descriuen l'embalum físic o l'equivalent lògic de la unitat de descripció i el suport dels documents que el formen. El volum s'expressa en metres lineals (*ml*), quedant el nombre consignat en xifres aràbigues i l'abreviatura corresponent. La intenció és la de ressenyar el volum de la unitat de descripció de la forma més precisa

Fig. 5: Armari de la col·lecció d'Hòsties (CAT AAM F 01). (Font: Albert Govern i Canals)

possible tot adequant-la al nivell de descripció corresponent, en aquest cas a fons i col·leccions. El suport es consigna de manera específica per a cada unitat de descripció sempre que es considera necessari, entenent suport el medi físic usat per a enregistrar la informació. En aquest arxiu hi ha tres suports diferents principals: *paper*, *pergamí*, i *documentació electrònica*, tot i que també hi ha altres suports, alguns d'ells menys ortodoxos,⁴⁶ com per exemple el cas de la col·lecció d'hòsties.⁴⁷ En el cas de pergamins i els papirs el volum s'expressa amb xifres aràbigues el muntant total de les unitats documentals que el componen.

⁴³ Hi ha dues excepcions: el *fons Convento de la Encarnación (Madrid)*, i el *fons Schola Cantorum (Sant Pius X)*. Al primer dels fons se li ha mantingut el nom en castellà per ser el nom del monestir productor del fons documental, mentre que el segon fons té el terme *Schola Cantorum* en llatí per ser la denominació d'aquesta tipologia de cors musicals.

⁴⁴ *Ibidem*, p. 55-62.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 63-72.

⁴⁶ Aquests suports *menys ortodoxos* es troben en col·leccions.

⁴⁷ CAT AMM F 01.

ÀREA DE CONTEXT

El **Nom del(s) productor(s)**⁴⁸ consta del nom de font (i nom monàstic⁴⁹ en alguns casos) més les dates extremes de la seva vida o de la seva activitat documental referent al fons, en alguns casos.

La **Història del(s) productor(s)**⁵⁰ fa referència a tota la resta d'informació que envolta el productor: la seva vida, la seva trajectòria, el perquè de la seva activitat que ha convergit en la producció documental (en el cas dels fons) o de la seva voluntat de compilació de documents (en el cas de les col·leccions).

La **Història arxivística**⁵¹ és aquella informació referent a la procedència o als tractaments arxivístics previs.

Les **Dades sobre l'ingrés**⁵² informen sobre el procediment que s'ha seguit en l'entrada a l'Arxiu dels diversos fons i col·leccions, la figura jurídica que s'usà per a cada adquisició i els increments més rellevants que s'hi hagin pogut produir.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

L'**Abast i contingut**⁵³ explica breument la informació continguda en cada fons o col·lecció per tal que els usuaris puguin valorar-ne el possible interès. Depenent de la diversitat del fons, aquest apartat pot ser més aviat succint o, per contra, més extens.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Les **Condicions d'accés**⁵⁴ per als diferents i diversos fons i col·leccions de l'AAM són aquelles derivades de la voluntat del monestir, en tant que propietaris de la documentació d'arxiu. Ço és, els fons reservats, com el seu nom indica, quedaran exclosos de consulta el temps que el monestir cregui oportú.

⁴⁸ Ibídem, p. 73-77.

⁴⁹ El nom monàstic és el nom que alguns monjos prenen quan entren al monestir, amb la intenció de prendre un nom nou quan inicien una vida nova.

⁵⁰ Ibídem, p. 78-83.

⁵¹ Ibídem, p. 84-89.

⁵² Ibídem, p. 90-93.

⁵³ Ibídem, p. 94-103.

⁵⁴ Ibídem, p. 119-124.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

L'**Autoria i data(es)**⁵⁵ és l'element que es refereix a l'autor de la fitxa i a la data en què aquesta fou elaborada.

L'element de **Fonts**⁵⁶ serveix per a citar les fonts emprades per a la dita elaboració.

Fig. 6: Detall d'hòsties de la col·lecció CAT AAM F 01. (Font: Albert Govern i Canals)

⁵⁵ Ibídem, p. 170-172.

⁵⁶ Ibídem, p. 173-175.

4 Sumari dels fons i les col·leccions

A Fons de Montserrat

- A 01 Monestir de Santa Maria de Montserrat, 1025-obert
- A 07 Oblats de Montserrat, segle XIX-obert
- A 08 Escolania de Montserrat, 1850-obert
- A 09 Antics Escolans de Montserrat, 1920-obert
- A 10 Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, 1223-obert
- A 11 Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, 1899-obert
- A 12 Llibreria Laietana, 1920-50
- A 13 Cooperativa la Montserratina de Montserrat, 1947-52
- A 14 Cor Montserratí i Llar dels Treballadors, 1947–1985

B Fons d'Església

- B 01 Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana, 862-segle XIX
- B 03 Monestir de Sant Benet de Bages, segle IX-1919
- B 04 Monestir de la Vega, segle XI-1542
- B 05 Capella de Santa Àgata, 1345-1410
- B 06 Màrtirs del Pueyo, 1894-1961
- B 07 Visita apostòlica a les benedictines d'Espanya, 1940-60
- B 08 Convento de la Encarnación de Madrid,⁵⁷ segle XVI
- B 09 *Schola Cantorum* (Sant Pius X), 1939-72

C Fons patrimonials

- C 01 Família Llupià, 1595-1856
- C 02 Cavaller de Vidrà, 1228-1968
- C 03 La Calsina, 1180-1577
- C 04 Can Vallès del Bruc, 1235-1593
- C 05 Família Galí, 1928-80
- C 06 Família Vidal Argeriu, 1950-2015

D Fons personals

- D 01 Bisbe Antonijs Urbšs,⁵⁸ 1953-65

⁵⁷ Fons musical que prové del monestir de les Descalzas Reales.

⁵⁸ El bisbe Antonijs Urbšs (1879–1965) fou un eclesiàstic lituà i el primer bisbe de Liepaja, a Letònia. Durant la invasió de Letònia per part de la URSS es s'hagué d'exiliar i es refugià al monestir de Santa Maria de Montserrat juntament amb el seu secretari. Ambdós moriren al monestir català i estan enterrats a la seva cripta. Des de fa temps s'està en converses amb el bisbat de Liepaja per tal que es catalogui la documentació del bisbe, es digitalitzi, i es retorni a la seva diòcesi conjuntament amb les despulles del bisbe i del secretari.

- D 02 Anscari (Manuel) Mundó i Marcet, 1923-2010
- D 03 Canonge Carles Cardó i Sanjoan, 1935-90
- D 04 Canonge Ramon Corbella i Llobet, 1873-1924
- D 05 Canonge Josep Maria Llovera i Tomàs, 1910-49
- D 06 Mossèn Lluís Carreras i Mas, 1880-2016
- D 07 Mossèn Joan Tarré i Sans, 1882-1969
- D 08 Vicenç de Balanzó i Echevarría, 1888-2024
- D 09 Manuel Bardina i Prat, 1940-79
- D 10 Càndid Candi i Casanovas, 1844-1911
- D 11 Josep Maria Casas i Homs, 1894-1979
- D 12 Francesc Civil i Castellví, 1895-1990
- D 13 Rosa Deulofeu i González, 1959-2004
- D 14 Salvador Farré Picas, 1926-2003
- D 15 Joan Anton Güell i López, 1903-83
- D 16 Germán Federico Carlos (Marcelo Pedro) Kickeritz Gresset, 1900-51
- D 17 Joan Llonch i Salas, 1929-2024
- D 18 Blai Net i Sunyer, 1887-1948
- D 19 Lluís Nicolau d'Olwer, 1851-39
- D 20 Ramon Parera i Comorera, 1907-84
- D 21 Elies Rosell i Millach, segle XX-2005
- D 22 Guillem Rovirosa i Albet, 1940-64
- D 23 Maria Àngels Santamaria, 1939-2000
- D 24 Montserrat Solà Franquesa, 1930-...
- D 25 Lluís Vila d'Abadal, 1889-2016

E Fons d'entitats

- E 01 Terç de la Mare de Déu de Montserrat, 1936-2005
- E 02 Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC), 1921-2019

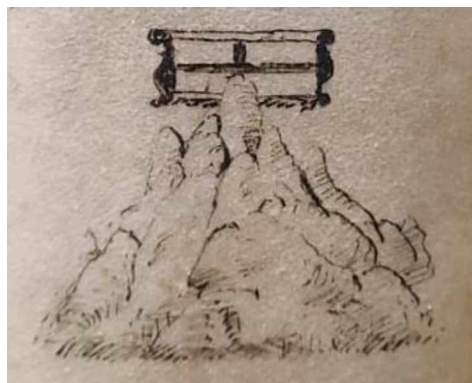
F Col·leccions

- F 01 Hòsties, 1922-59
- F 02 Filatèlia montserratina, 1921-obert
- F 03 Postals montserratines, 1895-obert
- F 04 Segells eclesiàstics de bisbats i parròquies del món, segles XVIII-XX
- F 05 Ràdio Barcelona, 1959-77
- F 06 Festes de la Llum de Manresa, 1945-90
- F 07 Nadales de la Mare de Déu, 1962-81
- F 08 Iconografia de Sant Benet, segles XIX-XX
- F 09 Representacions de la Mare de Déu de Montserrat, XIX-XX

- F 10 Estampes, segles XIX-XX
- F 11 Goigs, segles XVIII-XXI
- F 12 Josep Buch i Parera, 1810-1990
- F 13 Amèrica (Emília) Cazes i Viladomat, 1913-59
- F 14 Ramon Roca i Puig, segles III aC -x dC

5 Fons i col·leccions de l'AAM

A. FONS DE MONTSERRAT

MONESTIR DE SANTA MARIA DE MONTSERRAT, 1025-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 01.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Monestir de Santa Maria de Montserrat.

Dates: 1025-obert.

Volum i suport: més de 200,0 ml, paper, 233 pergamins, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Monestir de Santa Maria de Montserrat.

Història del(s) productor(s):

El 888 hi ha la primera menció a una capella a la muntanya de Montserrat anomenada Santa Maria de Montserrat, any en què el comte Guifré el Pilós la cedí (juntament amb les altres ermites montserratinas) al cenobi de Santa Maria de Ripoll. Tanmateix, vers el 945 l'abat del monestir de Santa Cecília de Montserrat aconseguí que la comtessa Riquilda de Barcelona li entregués el domini i els drets sobre les ermites i capelles de la muntanya de Montserrat. Aquesta situació perdurà fins que el 1023 l'abat Oliva del monestir de Santa Maria de Ripoll n'aconseguí recuperar la possessió.

El 1025 és la primera vegada que apareix a la documentació el fet que hi hagi habitants a Santa Maria de Montserrat, i al 3 d'abril de 1027 hi ha la primera menció al cenobi de Santa Maria de Montserrat. Cal dir que els habitants de Santa Maria de Montserrat eren, encara, monjos provinents del monestir de Santa Maria de Ripoll.

Amb el pas dels anys el monestir de Santa Maria de Montserrat s'independitzà del monestir de Santa Maria de Ripoll (10 de març de 1409), entrà a dependre de la Congregació de Valladolid (o d'Espanya, 28 de juny de 1483) tot abandonant la Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (la congregació benedictina dels monestirs de la Corona d'Aragó).

Durant la Guerra del Francès (1808-14) les tropes napoleòniques atacaren el monestir i el cremaren (1811), perdent-se la major part de l'arxiu. En paral·lel, i seguint les idees liberals provinents de la República de França, diversos governs del Regne d'Espanya iniciaren un seguit de polítiques desamortitzadores i d'exclaustració que afectaren poc o gens Santa Maria de Montserrat fins que arribà la desamortització de Mendizábal (1835), que comportà l'expropiació de la muntanya, del cenobi, de les propietats i de tots els béns materials, mobles i immobles, de la comunitat de Santa

Maria de Montserrat, arribant fins i tot a exclaustrar-la del monestir. Aquesta exclaustració es perllongà en el temps fins al 1844, quan es reprengué la vida monàstica.

És molt important tenir en compte aquests dos successos, ja que la història del monestir de Santa Maria de Montserrat no s'entén sense ells, sobretot la seva història documental: si bé les tropes de Napoleó cremaren els documents del monestir, foren els homes del govern d'Espanya els que n'expropiaren bona part d'aquells que no s'havien cremat i els subhastaren.

Història arxivística:

Poc se'n sap de la documentació anterior a la destrucció del monestir de Santa Maria de Montserrat per part de l'exèrcit napoleònic el 1811, com tampoc de l'anterior a l'exclaustració del dit monestir arran de la desamortització de Mendizábal (1835), però sí que se sap que l'arxiu posterior a la represa de l'activitat monacal (1844) patí diverses transformacions, essent les més importants les de 1900 i 1945:

El 1900 l'arxiu s'ordenà en onze seccions: comptes (secció primera); convent (secció segona); administració (secció tercera); capbreus (secció quarta); regles de Sant Benet i històries de Montserrat (secció cinquena); manuscrits (secció sisena); pergamins (secció setena); estamperia (secció vuitena); Bages (secció novena), pregàries noves (secció desena); i periodisme (secció onzena).

El 1945 degut a un canvi en les metodologies arxivístiques del moment es passa d'onze a quatre seccions, essent aquestes la secció A, que aplegava tota la documentació que ara conformen els diversos fons de Montserrat; la secció B, que aplegava la documentació dels actuals fons de l'Església; la secció C, que reunia tots els pergamins i, per tant, equivalia a la secció setena de la classificació del 1900; i la secció D, que contenia els documents que no inclosos a les altres seccions, motiu pel qual rebia el nom de *Diversarum Rerum*.

A principis del segle XXI algunes seccions de l'Arxiu es modernitzaren: són el cas, per exemple, de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM) o l'Arxiu de Música de Montserrat (AMM), que elaboraren inventaris per a alguns grups de sèries en el cas del primer, o que aplicaren una classificació més funcional en el cas del segon.

Actualment s'estan aplicant canvis en la classificació, l'ordenació i l'arxivatge documental a l'Arxiu, tot i que de mica en mica i de manera desigual. Les diferents realitats de cada secció de l'arxiu fa que una implementació unitària i uniforme sigui difícil, sobretot sense un tècnic d'arxiu que ho coordini.

Dades sobre l'ingrés:

Es tracta de la documentació generada, enviada i/o rebuda pel propi monestir de Santa Maria de Montserrat en l'exercici de les seves funcions i que ha sobreviscut les

diverses vicissituds que patiren els documents montserratins. Aquesta documentació és integrada a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat de forma periòdica per diversos motius, com per exemple a partir de la mort dels monjos o quan s'acaba l'activitat pel qual es generaren uns documents específics.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Sense cap mena de dubte és el fons més extens i divers de tot l'arxiu. Conté els documents que se salvaren de l'atac de les tropes napoleòniques (anterior a 1811), a la desamortització de Mendizábal (anterior a 1835), la documentació de la Comissaria de Montserrat (1936-39),

DIM (Diàleg Interreligiós Monàstic)

També hi ha documentació sobre les diverses cases dependents, antigues i actuals, de l'abadia de Santa Maria de Montserrat:

- La casa d'Andorra. Durant la dictadura del general Primo de Rivera el monestir de Santa Maria de Montserrat comprà una casa a Andorra, ja que hi havia hagut diferències polítiques amb el dictador. Com que hi hagué un intent d'exclaustració dels monjos montserratins per part del dictador Franco, el monestir de Santa Maria de Montserrat cregué prudent mantenir la casa al Principat d'Andorra. Aquesta casa estava situada a Andorra la Vella però més tard es canvià d'edifici per un a les Escaldes. L'edifici originari esdevingué un col·legi, un hotel i, actualment, el Museu Carmen Thyssen. La major part de la documentació que hi ha es troba *físicament* a Majordomia,⁵⁹ ja que és documentació econòmica i de gestió. Són documents creats a Andorra.
- Abadia de Santa Maria de Montserrat de Manila. Un grup de monjos del monestir de Santa Maria Montserrat, entre ells el pare abat Josep Deàs i Villar, anaren a Manila, a les Filipines, a fundar un monestir montserratí (enguany celebren el cent trentè aniversari de la seva fundació). D'aquest monestir en depenen una universitat (Sant Beda) i dos col·legis superiors (entre ells el de dret, un dels més importants del país dins de les universitats religioses). Més tard fundaren un altre monestir, l'abadia de la Transfiguració (Ciutat de Malaybalay).
- Monestir de Santa Maria de Binicanella. El mallorquí pare Garsias de Cisneros (Benet) Columbàs i Llull (1920-2009), monjo de Santa Maria de

⁵⁹ Ço és, que als dipòsits de l'arxiu històric hi ha pocs documents i esparsos, bàsicament retalls de diaris i sense contextualitzar.

Montserrat, fundà la comunitat de Santa Maria de Binicanella a Son Servera (Mallorca) per a recuperar l'estil i la manera de pensar del pare abat Garcia de Cisneros (1455/56-1510). El febrer de 1974 el monestir es traslladà a Bunyola (Mallorca). En aquest monestir s'acol·lí als ermitans de Mallorca. El 1984, per manca de vocacions, el monestir hagué de tancar.

- Monestir de Nova Núrsia. Hi ha la correspondència de l'eivissenc pare Fulgenci Torres i Mayans (1861-1914) i el seu corresponsal a Catalunya, el senyor Josep Bigorre; i el dietari del pare Fausto Curiel Gutiérrez (1871-19147). El pare Fulgenci Torres i Mayans fou monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat, acompanyà el pare abat Josep Deàs i Villar a les Filipines (on fou nomenat superior del monestir de Santa Maria de Montserrat de Mindanao, fundat pel propi abat Josep Deàs i Villar, i rector de Gigaguit), abat del monestir de Nàpols, monjo i abat del monestir de Nova Núrsia (Austràlia) i bisbe de Perth (Austràlia). El pare Fausto Curiel Gutiérrez fou un monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat destinat primer al monestir de Santa Maria de Montserrat de Manila i després al de Nova Núrsia. En retornar de Nova Núrsia esdevingué bibliotecari de la Biblioteca de Montserrat i escriví un dietari en el que fou molt crític amb el pare Fulgenci Torres com a abat de Nova Núrsia.
- Casa de Jerusalem.⁶⁰ És on s'allotjaven els monjos que estudiaven la Bíblia per a traduir-la al català tot i que també s'usà com a casa de missions.⁶¹ Aquesta casa pervisqué fins als anys cinquanta del segle XX.⁶²
- La Casa Procura de Montserrat a Nàpols. Avia estat un priorat. Hi ha pergamins, documents integrats a l'anomenat «*Arxiu antic*»,⁶³ i correspondència. La documentació es tanca quan es tanca el priorat de Nàpols abans de la Guerra Civil espanyola, tot i que oficialment arribà després de la dita Guerra.
- Sant Miquel de Cuixà. Hi ha ben poca documentació, només la referent a la propietat de l'abadia de Santa Maria de Montserrat (a partir de la segona

⁶⁰ La Casa de Jerusalem nasqué de la voluntat de Montserrat de traduir la Bíblia al català, no com féu el Mont de Pietat directament de la *Vulgata*, sinó dels textos i manuscrits originals (en hebreu, arameu i grec) seguint la línia dels dominics francesos que al segle XIX fundaren l'*École Biblique* a Jerusalem, sobre les recerques arqueològiques i històriques dels espais bíblics per tal que les traduccions fossin més ajustades tant a la llengua com a la història.

⁶¹ Una casa de missions era una casa on els monjos anaven a fer missions enlloc de fer el servei militar.

⁶² GALOBART i SOLER, DOM Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.

⁶³ És a dir, els documents que se salvaren de la destrucció de les tropes napoleòniques, i de l'exclaustració i desamortització.

meitat del segle XIX gent de Cuixà creà l'*Association Culturelle de Cuxa* (ACCuxa), un grup de petits propietaris que posseeixen el monestir. Actualment el monestir de Santa Maria de Montserrat n'és l'accionista majoritari.

- Institut Ecumènic de Tantur (*Tantur's Ecumenical Institute for Theological Studies*). Pau VI creà l'Institut Ecumènic de Tantur com a centre de reflexió i estudi teològic entre totes les branques i línies de pensament del cristianisme per tal de trobar nexes d'unió i com aprofundir en els de desunió amb la voluntat de trobar punts d'encontre. Pau VI buscà una comunitat monàstica per a assegurar la pregària (ecumènica) i el treball de la biblioteca de l'Institut, i demanà que monjos del monestir de Santa Maria de Montserrat que se'n fessin càrrec a través d'una fundació que hi visqués. Quan es tancà el monestir es dugué la documentació de relació de la comunitat de Tantur amb el monestir de Santa Maria de Montserrat.
- El Col·legi de Missioners Benedictins. S'establí a can Castells (Esparreguera) i, a principis del segle XX, es traslladà al Miracle (Riner, Solsona). Significava anar a les Filipines o a Austràlia, tot i que durant la Guerra Civil espanyola també s'envià missioners a la Casa de Jerusalem. Quan desapareix el Ministeri d'Ultramar amb les darreres independències de les colònies espanyoles, els clergues no havien de fer el servei militar però el podien realitzar en qualitat de clergues militars. D'altres, però, senzillament feien la jura de bandera en reconeixement d'adhesió al país.

Entre els grups de sèries documentals més importants que hi ha caldria destacar les de Majordomia (documentació econòmica), les de la basílica de Santa Maria de Montserrat (documentació relativa al culte i a la gestió del santuari), i les del Centre de Coordinació Pastoral (CCP). Dins d'aquest darrer grup de sèrie documental hi ha la documentació referent a la Comissió Abat Oliba (CAO. Creada per a coordinar l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat), la Corona Literària (poemes sobre la mare de Déu de Montserrat al voltant de l'entronització) o els documents referents al Concili Vaticà II.

Hi ha la documentació que el pare Adeodat F. Marcet i Poal va generar entorn de qüestions botàniques (herbaris propis i intercanviats amb botànics de primer nivell europeu, mostres d'animals i de minerals d'arreu del món, etc.) i registres meteorològics.

Una altre grup de sèries que conté aquest fons és el de l'anomenada Acadèmia, que són els treballs que els monjos en la seva etapa de formació periòdicament elaboraven i presentaven en diferents moments i motius diversos (final de curs, festa del prefecte, homenatges a l'abat, etc.).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Consulta parcial:

- Els fons antics són d'accés lliure respecte les normatives vigents.
- Documentació actual exclosa de consulta.
- La documentació sobre els monjos del monestir de Santa Maria de Montserrat resta exclosa de consulta per motius de privacitat, això com la pròpia de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat i del Museu de Montserrat⁶⁴ estan exclosos de consulta.
- La documentació referent a la basílica de Santa Maria de Montserrat o al Centre de Coordinació Pastoral (CCP) és consultable.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.
- *Inventari de la documentació d'Austràlia (Fulgenci Torres)*. 2012.
- *Inventari de la documentació de Joan Pascual i Santana*.
- *Inventaris de la documentació de l'abat Gregori (Ramon) Sunyol i Baulenas*.
- *Inventari de la documentació de la Comissió Abat Oliba*.
- *Inventari de la documentació del Concili Vaticà II*. 2018.
- *Inventari de la documentació del monestir del Miracle*.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Binicanella*. 2005.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Montserrat de Manila*. 2011.
- *Inventari de la documentació del nou orgue de Montserrat*. 2016.
- *Inventari de la documentació del pare Adalbert Franquesa i Garrós*. 2005.
- *Inventari de la documentació del pare Bonaventura Ubach i Medir*. 2009.
- *Inventaris de la documentació del pare Manuel Guzmán Martínez*. 2023.
- *Inventari de la documentació del pare Ramon Ribera i Mariné*. 2021.
- *Inventari de la documentació del Procés de Burgos i la Tancada dels intel·lectuals a Montserrat*. 2005.

⁶⁴ El Museu de Montserrat nasqué com a Museu Bíblic de la mà del pare Ubach per la seva voluntat de mostrar científicament tots els elements de la Bíblia: plantes, animals, restes arqueològiques de cultures bíbliques, etc.

- *Inventari de la documentació de Tàntur*. 2005.
- *Inventari de la documentació de Tàntur*. 2016.
- *Inventari de la documentació dels monestirs catalans*.
- *Inventari de la sèrie Monjos*.
- *Inventari dels pergamins de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat*.
- *Inventaris dels plànols del fons del monestir de Santa Maria de Montserrat*.

- ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. “L'Arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)”. *Analecta Montserratensia*, vol. III, 1919, p. 11–216.
 - *L'arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)*, vol. I. Montserrat: Impremta del monestir de Santa Maria de Montserrat, 1920.
- ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria; MASSOT i MUNTANER, Josep. *Història de Montserrat*. 8a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010.
- ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. “La configuració de l'antic arxiu de Montserrat (segles XVI-XVIII)”. *Lligall: revista d'arxivística catalana*, núm. 8, 1994, p. 19-36.
- GALOBART i SOLER, Josep. «La Tenda de Medalles del Santuari de Montserrat: Els escapularis i les mides de la Mare de Déu de Montserrat». *Montserrat: El Butlletí del Santuari*, núm. 121, 2022, p. 56-68.
- MARTÍ i BONET, José Ma. (dir.). *Guía de los Archivos de la Iglesia en España*. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona – col·laboració del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, 2001.
- MASSOT i MUNTANER, Josep. *La Guerra Civil a Montserrat*. Subsidia Monastica 12. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.
- PLANES i ALBETS, Ramon (coord.). *Directori dels arxius catalans*. Lleida: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1989.
- REDÓ, Salvador; PONS, Jaume. *Montserrat. Recull gràfic (1890-1930)*. Edicions selectes. Manresa: Llibres Parcir, 1995.
 - *Montserrat. Recull gràfic (1858-1958)*. Edicions selectes. Manresa: Llibres Parcir, 1997.
- REQUESENS, Joan. “Montserrat: Biblioteca del Monestir”. *Repertori de manuscrits catalans. 1474-1620*, vol. IV. DURAN, Eulàlia (dir.); TOLDRÀ, Maria (coord.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008.

- TAXONERA i COMAS, Marc. *La Biblioteca y el Archivo de Montserrat*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1958.
 - “Arxiu de l’Abadia de Montserrat”. *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 7. Josep Baucells, et al. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1998, p. 169–176.
- TOBELLÀ, Antoni Ma. “Cronologia dels Capítols de la Congregació Claustral Tarraconense i Cesaraugustana”. *Analecta Montserratensia*, vol.10, 1964, p. 221-398.
- TORRA i CANAL, Marta. “L’Arxiu de l’Abadia de Montserrat”. Treball universitari no publicat. Universitat de Barcelona, 1990–91.
- VINYETA, Joan (pròleg). *Montserrat al llindar del tercer mil·lenni*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1998.
- VIÑAS i SANTOS, Montserrat. *La Regla de Sant Benet: un camí per viure l’Evangeli*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2012.

OBLATS DE MONTSERRAT, segle XX-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 07.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Oblats de Montserrat.

Dates: primer terç segle XX-obert.

Volum i suport: 0,5 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Oblats de Montserrat.

Història del(s) productor(s):

Un oblat és un cristià, home o dona, casat o solter, que desitja viure l'evangeli en comunió amb una comunitat de monjos o monges i seguint l'espiritualitat benedictina. I ho fa des del seu propi lloc de vida i de treball. Sant Benet (s. VI) va escriure per a monjos la seva famosa Regla, però aquest text ha estat i continua essent font de vida per a qualsevol cristià. Així els oblats de Montserrat miren de viure enmig del món el carisma benedictí.

Història arxivística:

Fons per a inventariar. Fons obert.

Dades sobre l'ingrés:

Ingrés periòdic.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Cèdules de professió dels oblats de Santa Maria de Montserrat, activitats i conferències organitzats pels monjos consiliaris, etc.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.
- "Oblats de Montserrat". *Oblats Benedictins de Montserrat*, <https://oblatsmontserrat.cat/>. Accedit: 23 juny 2025.

ESCOLANIA DE MONTSERRAT, 1850-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 08.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Escolania de Montserrat.

Dates: ca. 1850-obert.

Volum i suport: *Valor desconegut.*

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Escolania de Montserrat

Història del(s) productor(s):

L'Escolania de Montserrat és un dels cors de veus blanques més antic d'Europa, ja que la documentació més antiga es remunta al segle XIV. Actualment participa en les celebracions litúrgiques i en la pregària comunitària que es fa a la basílica de Santa Maria de Montserrat. Fa gires de concerts internacionals i disposa d'una abundant discografia, fet que ha reforçat el prestigi reconegut que té arreu del món. Els escolans també reben formació musical d'alt nivell juntament amb l'educació humana i intel·lectual.

De l'Escolania n'ha sortit un gran nombre de mestres de capella, instrumentistes, compositors i professors de música coneguts a tot el món. Gràcies a l'Escolania, la tradició del monestir permet que alguns monjos treballin en la creació, la formació i la producció musicals.

Història arxivística:

Fons obert. El seu responsable és el pare Efrem (Salvador) de Montellà i Llauredó.

A finals del segle XX s'iniciaren les obres de remodelació de l'Escolania de Montserrat, i per tant s'hagué de buidar l'edifici. L'Escolania com a entitat (i bona part de la seva documentació) residí momentàniament a l'edifici de l'antic hotel (on actualment hi ha el Patronat de la Muntanya de Montserrat). Amb l'aiguat del 2000 part del material allà conservat es féu malbé. Tan aviat com fou possible es dugué a les golfes de la Cova de Manresa per tal que s'assequés i mirar de recuperar el nombre màxim de documents mullats. Quan la documentació retornà al monestir de Santa Maria de Montserrat es col·locà en carpetes i s'encaixà amb material de conservació.

Dades sobre l'ingrés:

És ingressat de forma autònoma i regular als dipòsits destinats a la seva custòdia.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per l'Escolania de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.
- Abadia de Montserrat. "Cultura". *Escolania de Montserrat*, <https://abadiamontserrat.cat/escolania-abadia-montserrat/>. Accedit 22 maig 2025.
- CARALT, Ambròs M. *L'Escolania de Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- Escolania de Montserrat. *L'Escolania de Montserrat: més de set segles de tradició musical i educativa*. Barcelona: Escolania de Montserrat, 2007.
 - "Inici". *Escolania de Montserrat*, <https://www.escolania.cat/>. Accedit 22 maig 2025.
- GASCH i HURIOS, Manel; VILASECA, Lúdia. "L'Escolania de Montserrat, cor i centre integrat". *Escola catalana*, vol. 43, núm. 447, 2008.
- Monestir de Santa Maria de Montserrat. "Cultura". *Escolania de Montserrat*, <https://www.montserratvisita.com/ca/cultura/escolania>. Accedit 22 maig 2025.

ANTICS ESCOLANS DE MONTSERRAT, 1920-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 09.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Antics Escolans de Montserrat.

Dates: ca. 1920-obert.

Volum i suport: XXXX, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Antics Escolans de Montserrat

Història del(s) productor(s):

Els antics escolans de l'Escolania de Montserrat tenen una entitat pròpia que genera, custodia i tracta la seva documentació. Tenen una intranet on pengen notícies i informacions de les seves activitats, editen un butlletí (òrgan oficial), es reuneixen anualment, fan trobades per a seguir lligats entre ells i amb el monestir de Santa Maria de Montserrat, etc.

Història arxivística:

Els Antics Escolans de Montserrat és l'entitat d'escolans graduats de l'Escolania de Montserrat que volen mantenir contacte tant entre ells com amb el monestir de Santa Maria de Montserrat. Conserven la seva documentació antiga i la documentació l'electrònica, i entreguen als dipòsits històrics de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat còpies dels seus butlletins i, en alguns casos, memòries personals.

Dades sobre l'ingrés:

Els custodien la seva pròpia documentació electrònica i entreguen al dipòsit històric de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat una còpia dels seus butlletins i de les visites que fan al monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Informació pròpia de l'entitat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.

- Antics Escolans de Montserrat. “Inici”. *Antics Escolans de Montserrat*, <https://www.anticsescolans.cat/web/>. Accedit 22 maig 2025.

CONFRARIA DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1223-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 10.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Confraria de la Mare de Déu de Montserrat.

Dates: 1223-1816; 1880/81-1936; 1939-obert.

Volum i suport: 0,81 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Confraria de la Mare de Déu de Montserrat

Història del(s) productor(s):

La Confraria de la Mare de Déu de Montserrat es fundà el 1223. Des de llavors ha tingut moments de més devoció que d'altres, arribant a haver-hi dos espais de temps on la Confraria cessà sa activitat:

- Entre 1808 i 1880/81 arran de la Guerra del Francès (1808-14) primer, i de la desamortització de Mendizábal (1835) després, relançant-se l'activitat amb les festes de proclamació de la Mare de Déu de Montserrat com a patrona de Catalunya.
- Més endavant durant la Guerra Civil espanyola (1936-39).

Com amb les altres confraries, els llibres eren custodiats a les parròquies perquè els bisbes també poguessin repassar-los durant les seves visites pastorals. D'aquesta manera tan sabien quanta gent hi havia a cada confraria com podien vigilar l'acció dels laics de la confraria, que normalment eren els que la duïen. Després es feia un decret de visita informant de l'estat de la capella i els llibres de la confraria.

Al *Llibre Vermell de Montserrat* apareix l'acta de creació de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat i el decret de concessió dels mateixos drets i normatives que la porciúncula de Roma.

Dins d'aquest fons hi ha la documentació de la Confraria procedents de la Mare de Déu de Montserrat d'Oriola (1946-90) i de la capella de la Mare de Déu de Montserrat de Saragossa (1737-1816):

- A la ciutat d'Oriola hi ha el santuari de la Mare de Déu de Montserrat d'Oriola. El nom del santuari sortí (possiblement entre els segles XIII i XIV) per sorteig entre diverses denominacions proposades per les colònies de catalans, valencians i aragonesos. Posteriorment els abats del monestir de Santa

Maria de Montserrat tingueren un plet amb el santuari pel nom de la Mare de Déu. Per sentència del Papa Sixt IV, el 12 d'agost de 1483 el nom de la Mare de Déu fou castellanitzat pel de *Monserate*, i se'n creà una advocació nova. A partir del segle XVI cresqué la devoció popular fins a ser declarada, a inicis del segle XVII, copatrona de la ciutat, fet que fou confirmat canònicament per la Santa Seu el 1920.

- La Confraria de la Mare de Déu de Saragossa, fundada el 17 de novembre de 1737, hauria estat la confraria d'una capella extramurs de la dita ciutat.

Al fons del monestir de Santa Maria de Montserrat hi ha documentació de la relació del monestir amb la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, que té seus arreu del món: Sevilla, l'Alguer, etc.

Història arxivística:

Fons obert, tot i que com que la Confraria ha desaparegut d'Oriola i de Saragossa (firma arxivística A I-d.5) la seva documentació està tancada.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- CAT AAM A 09, A I-d.5.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 6 maig 2025.

LLIGA ESPIRITUAL DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1899-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 11.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.

Dates: febrer 1899-febrer 1900; 1903-obert.

Volum i suport: 12,95 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.

Història del(s) productor(s):

El 8 de desembre 1898 un grup d'homes catòlics i catalanistes anaren a una missa i en finalitzar resaren la visita espiritual, una pregària independentista que havien redactat. La voluntat de la pregària era demanar a que Nostre Senyor, amb la intercessió de la Mare de Déu de Montserrat, fes possible la independència de Catalunya si creia que era per al bé comú. Per tal de tirar endavant el foment d'aquesta pregària anaren al bisbat de Barcelona i demanaren poder-la resar. El bisbat els demanà que canviessin la paraula «*independència*» per una altra que teològicament fos més correcta.

Lavors demanaren al bisbe Josep Torras i Bages⁶⁵ (1846-1916), que era l'encarregat de la propaganda religiosa dins de la Unió Catalanista, que sense citar la independència redactés una pregària nova per tal de demanar a Déu que donés plenitud a la vida política catalana des de la dimensió religiosa.⁶⁶ Un cop el bisbe el féu el presentaren al bisbat, que els donà el *nihil obstat* el 14 de febrer de 1899. Tot i així, abans d'imprimir la pregària enviaren una carta a tots els bisbes de les diòcesis catalanes demanant-los que donessin indulgències als que resessin la pregària per tal de fomentar-la, i aquests els les donaren (i ho feren constar quan imprimiren la primera visita espiritual).

El darrer diumenge d'abril de 1899, dia 30, es resà per primer vegada a la Catedral de Barcelona la pregària de la visita espiritual, estrenant-se així la Lliga

⁶⁵ Josep Torras i Bages és nomenat bisbe de Vic l'abril de 1899, després d'haver escrit la pregària de la visita espiritual, i al maig del mateix any fa el discurs inaugural dels Jocs Florals de Barcelona, molt criticat per l'ala més conservadora de l'Església. Si no l'haguessin nomenat bisbe hauria estat el consiliari de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.

⁶⁶ El gran argument del bisbe Torras i Bages fou que la voluntat de Déu en la creació de Catalunya fou la de donar-la als catalans.

Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. Més tard, a la tardor hi hagué el reconeixement religiós de l'entitat quan s'aprovaren els estatuts de l'associació religiosa, i s'anà al govern militar per a què en fes el reconeixement civil. Amb la pregària també es volia aplegar gent que en fos devota de la Mare de Déu de Montserrat, que feia pocs anys havia estat nomenada patrona de Catalunya.

El 20 d'octubre de 1899 el bisbat de Barcelona aprovà els Estatuts de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat com a entitat religiosa que tenia (i té encara) com a primera missió la promoció i propagació de resar la visita espiritual a la Mare de Déu de Montserrat pels objectius que la visita espiritual expressa. Més tard inscriviren els estatuts de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat al registre civil perquè civilment també fossin vàlids.

Quan la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat visità el bisbe de Vic Josep Torras i Bages li demana quina línia política del catalanisme havia de prendre l'entitat, però el bisbe els respongué que cap ja que en totes hi ha el cor bo cristià, és a dir, que no s'havien de comprometre en cap de les línies polítiques del catalanisme ja que totes eren igual de vàlides des d'un prisma catalanista.

Després de la Guerra Civil espanyola (1936-39), la primera visita espiritual que féu la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat fou durant les festes de l'entronització, el 27 d'abril de 1947. Gràcies a aquesta efemèride l'entitat es revifà de bell nou, i pagaren la restauració del primer misteri de Glòria, sufragat per ells.

En paral·lel, arran de l'exili de membres de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat durant la dictadura del general Primo de Rivera (1923-30) per seguretat pel fet de ser catalanistes, i juntament amb un mossèn Joan Tarré i Sans (1882-1969), un capellà que el bisbat de Barcelona havia enviat a estudiar al Col·legi Catòlic de París, creen un grup de la Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat a París.

Com a mínim per Sant Jordi (23 d'abril) i per la Mare de Déu de Montserrat (27 d'abril) es reunien per a dir la missa i feien la visita espiritual. Primer feien les trobades a una església de París, i de mica en mica es van institucionalitzant i canviant de temple.

El mossèn Joan Tarré i Sans (1882-1969) acollí els exiliats de la dictadura del general Primo de Rivera, de la mateixa manera que acollí els primers exiliats de la Guerra Civil espanyola (1936-39) i els ajudà a crear comunitat entorn de la mare de Déu de Montserrat. Més tard també acollí tots els exiliats catalans indistintament de la seva ideologia. Acabada la Guerra Civil espanyola seguí ajudant els exiliats catalans que es quedaren a França.

A partir dels anys cinquanta del segle XX la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat a París en una setmana cultural en la que intervenen figures cèlebres catalanes com Josep Carner i Puig-Oriol.

Història arxivística:

Fons obert.

Hi ha documentació en dipòsit, provinent de la pròpia Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, i d'altra en propietat de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat (per donacions o per compra).

Entre la documentació fundacional hi ha el permís del bisbat de Barcelona conforme es pot imprimir i fer servir religiosament la visita espiritual, que és el primer document de l'entitat. La Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat, però, no naixerà fins després de l'aprovació abans mencionada i que s'hagués fet la pregària.

Dades sobre l'ingrés:

La documentació ha arribat per diferents diverses vies i en moments diferents:

- Primer arribà al monestir el text original de la primera pregària espiritual escrit pel bisbe Josep Torras i Bages quan en el vint-i-cinquè aniversari de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat aquesta entitat féu una peregrinació al monestir de Santa Maria de Montserrat. Cal enquadrar aquesta donació a la dictadura del general Miguel Primo de Rivera (1921-30), en un moment que la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat rebia moltes pressions per part de la dictadura i dels seus agents.
- A més a més, i també de la mà de la pròpia Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. Aquesta documentació ha arribat en tres onades diferents. Les dues primeres vegades anaven acompanyades de sengles inventari, però l'estiu del 2024 feren una altra donació que calgué inventariar. Comprèn la documentació de 1903 fins a l'actualitat, i de moment està en dipòsit a l'AAM.
- En un moment indeterminat arribà la documentació fundacional de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, de la mà de la família Figueres. Es tracta dels primers documents de l'entitat religiosa, i està datada del febrer de 1899 al febrer de 1900. La família Figueres fou l'encarregada de tramitar la documentació administrativa i dos dels fills foren monjos del monestir de Santa Maria de Montserrat (segurament per aquest motiu els seus familiars optaren per l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat per a fer donació del present fons).
- Mentrestant hi ha hagut donacions esparses de membres de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.
- En diferents moments l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat ha procurat aconseguir-ne altres documents, com per exemple diverses edicions i reimpressions de la visita espiritual.

Es desconeix, però, com arribà la documentació procedent de París. Cal dir que aquesta part del fons està tancada, ja que la Lliga de la Mare de Déu de Montserrat no hi opera des de 1974.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Hi ha la documentació original fundacional de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, és a dir, del febrer del 1899 fins al febrer del 1900 (la primera edició de la visita espiritual impresa, les adhesions dels bisbes de Catalunya donant indulgències sobre la pregària de la visita espiritual, etc.) i tota la documentació generada per la pròpia de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat des del 1903 fins a l'actualitat.

Hi ha donacions esparses que antics membres de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat han fet a l'AAM en diferents moments, entre les quals hi ha butlletins i publicacions commemoratives.⁶⁷ En aquests butlletins hi ha explicacions sobre la construcció del Primer Misteri de del *Via Crucis* de Montserrat amb explicacions d'Antoni Gaudí, l'arquitecte del misteri i membre de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.⁶⁸

També hi ha la documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat a París, que malgrat que es creà aquesta delegació arran de la dictadura del general Primo de Rivera la documentació més antiga és de 1918.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Accés obert a la consulta. Fons parcialment digitalitzat.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 7 maig 2025.
- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat*. 2007.

⁶⁷ Els butlletins i les publicacions commemoratives són a la Sala Montserrat de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat.

⁶⁸ Degut a problemes econòmics de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat la construcció del Primer Misteri de Glòria no s'inicià fins al 1904.

- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat (Memòria d'actuació a l'arxiu de la Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat)*. 2009.
- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat (Memòria d'actuació a l'arxiu de la Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat. Fons d'imatges)*. 2015.

- Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. “Inici”. *La Lliga*, <https://www.lalliga.cat/>. Accedit 22 maig 2025.
- Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. “Presentació”. *Lliga de Montserrat*, 2025, <https://www.lligademontserrat.cat/#presentacio>. Accedit 22 maig 2025.
- PONSÀ i ARMENGOL, Jordi. *Del com i el perquè la lliga té nº d'identificació fiscal*. 2008.
- RAGUER i SUÑER, Hilari (Ernest). *Els orígens de la Lliga espiritual*.

LLIBRERIA LAIETANA, 1920-50

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 12.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Llibreria Laietana.

Dates: segona meitat dels anys 20-anys 50 del segle XX.

Volum i suport: 1,8 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Llibreria Laietana.

Història del(s) productor(s):

Quan el pare Antoni Maria Tobella i Guixà era el director de la Biblioteca de l'abadia de Montserrat buscà biblioteques patrimonials antigues que venguessin llurs llibres (com per exemple la biblioteca dels comtes de Maians) o biblioteques estrangeres. Amb aquests llibres s'obrí una llibreria a Barcelona, la Llibreria Laietana.

Gràcies a aquesta llibreria el monestir de Santa Maria de Montserrat pogué comprar llibres nous i fer-ne intercanvi per tal d'augmentar el nombre de signatures de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat.⁶⁹

Ho ha una interrelació entre la Llibreria Laietana i l'*Ars Sacra* del monestir de Santa Maria de Montserrat (ornaments, calzes, i altres objectes relacionats amb qüestions litúrgiques). Àdhuc la Llibreria es dedicava a la impressió de postals, estampes, segells i altres records sobre el monestir de Santa Maria de Montserrat, essent una forma de canalitzar aquesta activitat, que arribà a tenir molt èxit als Estats Units d'Amèrica.

Posa de manifest la importància que tingué abans del Concili Vaticà II (1962-65) l'obra de renovació d'ornaments, d'objectes sagrats i litúrgics, de recordatoris, de missals, etc. produïts a partir dels anys 1945/50 en el marc de la postguerra i fins al dit Concili.

La Llibreria Laietana, però, tancà als anys 50 del segle XX quan hi hagué canvis de responsables de resultes de les transformacions socioculturals i teològiques respecte

⁶⁹ Sota la direcció del pare Antoni Maria Tobella i Guixà la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat passà de tenir quinze mil volums a tenir-ne més de cent cinquanta mil. REQUESENS, Joan. "Montserrat: Biblioteca del Monestir". *Repertori de manuscrits catalans. 1474-1620*, vol. IV. DURAN, Eulàlia (dir.); TOLDRA, Maria (coord.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008, p. 167-168.

l'època del pare Antoni Maria Tobella i Guixà anterior a la Guerra Civil espanyola (1936-39) i l'època de posterior a la Segona Guerra Mundial (1939-45).

Història arxivística:

Pendent d'inventariar.

Dades sobre l'ingrés:

La documentació entrà a l'arxiu quan la Llibreria Laietana tancà.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Llibres d'economia i d'administració. Llibres de comandes.

Postals, segells, estampes, etc. sobre art sacra litúrgic entre els anys 1945/50 fins al Concili Vaticà II (1962-65).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Accés obert a la consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 7 maig 2025.
- REQUESENS, Joan. "Montserrat: Biblioteca del Monestir". *Repertori de manuscrits catalans. 1474-1620*, vol. IV. DURAN, Eulàlia (dir.); TOLDRÀ, Maria (coord.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008.

COOPERATIVA LA MONTSERRATINA DE MONTSERRAT, 1947-52

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 13.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Cooperativa la Montserratina de Montserrat.

Dates: 1947-52.

Volum i suport: 0,1 ml, paper

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Cooperativa la Montserratina de Montserrat.

Història del(s) productor(s):

Cooperativa creada 1946 per a entrar a formar part d'una cooperativa més àmplia que tenia el govern anomenada *Unión Territorial de Cooperativas de Consumo*, creada per l'Estat franquista per tal de proveir les cooperatives legalment constituïdes de menjar. A Montserrat es creà el 1946, funcionà de 1947 al 1952, però que no es dissolgué fins al 1963 per imperatiu legal després d'anys d'inactivitat.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

L'ingrés s'efectuà en tancar la Cooperativa.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per la Cooperativa la Montserratina de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 8 maig 2025.

COR MONTSERRATÍ I LLAR DELS TREBALLADORS, 1947-85

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM A 14.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Cor Montserratí i Llar dels Treballadors.

Dates: 1947-1985.

Volum i suport: 0,2 ml, paper

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Cor Montserratí i Llar dels Treballadors.

Història del(s) productor(s):

Fou el cor creat pels treballadors del monestir de Santa Maria de Montserrat. Abans els treballadors vivien i treballaven a Montserrat, així que tenien tot un seguit de serveis i entitats per a poder tenir una vida normal talment visquessin en un poble.

El Cor Montserratí i Llar de Treballadors era el cor que els treballadors crearen com a part de la seva vida associativa i cultural, i la Llar de Treballadors era el seu espai social.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté els estatuts del Cor Montserratí i Llar dels Treballadors, juntament amb impresos, el seu butlletí, la documentació econòmica (com per exemple els llibres d'entrades o els de pagament), etc.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 8 maig 2025.

B. FONS D'ESGLÉSIA

CONGREGACIÓ CLAUSTRAL BENEDICTINA TARRACONENSE I

CESARAUGUSTANA, 862-segle XIX

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 01.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana.

Dates: 862-mitjans s. XIX.

Volum i suport: 12 ml, paper, 1.322 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana

Història del(s) productor(s):

La Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana fou la congregació que reuní, del segle XII al XIX, els monestirs de monjos i monges benedictins de la Corona d'Aragó. Aquesta congregació es dividia en dues províncies, la Tarraconense (on hi havia els monestir del Principat de Catalunya i dels regnes de València i de Mallorca) i la Cesaraugustana (que englobava els monestirs dels regnes d'Aragó i de Navarra). Aquesta divisió es produí després de la creació de l'arquebisbat de Saragossa (1336).

Es fundà arran del Concili del Laterà IV (1215). Per tal de diferenciar-la de la Congregació dels Observants de Valladolid, el 1600 rebé l'apel·latiu de *Claustral*. Amb el pas dels temps els monestirs navarresos començaren a distanciar-se de la congregació mentre que els catalans s'hi unien. Tanmateix, alguns en foren segregats a la força, com per exemple el monestir de Santa Maria de Montserrat (28 de juny de 1483).

El productor s'extingí com a conseqüència de la mort del darrer monjo de la Congregació a mitjans del segle XIX.

Història arxivística:

Fons tancat. S'extingeix a conseqüència de la desamortització de Mendizábal (1835) i després de la mort del darrer monjo que en formava part.

La documentació fou aplegada al monestir de Sant Pau del Camp, a Barcelona, fins que aquest monestir es convertí en parròquia amb la desamortització de Mendizábal (1835), moment en què els documents anaren a l'Arxiu Reial de Barcelona. Hi ha llavors un període incert on Joaquim Areny de Plandolit (Barcelona, 26 de setembre de 1862-

la Seu d'Urgell, 21 d'abril de 1906), mossèn andorrà, apareix i el següent que se sap és que a la seva mort els seus marmessors vengueren el fons de la Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.⁷⁰

Dades sobre l'ingrés:

Es creu que va entrar a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat després de la mort de Plandolit, al moment en què els seus marmessors es venien les propietats del difunt per tal d'eixugar-li el deute.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté la documentació de la Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana aplegada després de la desamortització de Mendizábal (1835) i venuda a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat pels marmessors de Joaquim Areny de Plandolit.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER, DOM Josep. Entrevista personal. 24 febrer 2025.
 - Entrevista personal. 9 maig 2025.
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (llibres).*
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (pergamins i lligalls).*
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (pergamins, llibres i lligalls).*
- *Inventari dels pergamins de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.*

- *Ceremonial monástico, conforme al breviario, y misal, que la santidad de Paulo V. concedió à todos los que militan debajo de la santa Regla de nuestro gloriosísimo Padre, y Patriarca de las Religiones San Benito. Con los usos, y*

⁷⁰ GALOBART i SOLER, DOM Josep. Entrevista personal. 24 febrer 2025.

costumbres loables de la Congregación de España. Nuevamente dispuesto por el Capítulo General, que se celebró en el año de 1633. Madrid: Imprenta de Pedro Marín, 1774.

- *Constituciones para los monasterios de religiosas de la Congregación Benedictina, Claustal, Tarraconense, y Cesar-Augustana, hechas, y mandadas observar por el Sagrado Capitulo General, celebrado en la Ciudad de Barcelona en el Real Monasterio de San Pablo del Campo, Año del Nacimiento de Jesu-Christo 1615.* Barcelona: Impremta de Lorenzo Deu, 1615.
- *Constitutiones Congregationis Tarraconen et Caesaraugustae claustralis Sanctiss. patriarchae Benedicti renovatae & reformatae in Capitulo Generali, anno 1662.* Barcelona: Impressor Antoni Lacavalleria, 1962.
- TOBELLÀ, Antoni Ma. "Cronologia dels Capítols de la Congregació Claustal Tarraconense i Cesaraugustana". *Analecta Montserratensia*, vol.10, 1964, p. 221-398.
- ZARAGOZA i PASCUAL, Ernest. *Història de la Congregació Benedictina Claustal Tarraconense (1215–1935).* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.

MONESTIR DE SANT BENET DE BAGES, segle IX-1919

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 03.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Monestir de Sant Benet de Bages.

Dates: segle IX-1919.

Volum i suport: 4,58 ml, paper, 2.275 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Monestir de Sant Benet de Bages

Història del(s) productor(s):

El 967 el magnat Sal·la fundà el monestir de Sant Benet de Bages, que anà a Roma per a sotmetre'l a la Santa Seu. El 972 morí Sal·la, que vinculà el càrrec d'abat als seus descendents. Aquest fet provocà que el monestir patís mala gestió, que no se superà fins que al 1002 hi hagué la primera elecció d'un abat. Entre el 1075 i el 1118 fou unit al monestir de Sant Ponç de Tomeres, al Llenguadoc. El 1114 fou devastat pels sarraïns.

El 1593 fou unit al monestir de Santa Maria de Montserrat, que hi instal·là un col·legi d'arts el 1620. El 1835, arran de l'exclaustració dels monjos, el monestir fou venut a particulars.

Història arxivística:

Part d'aquest fons arribà conjuntament amb el fons de la Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana, part d'aquest fons (disseminat a resultes de la desamortització de Mendizábal de 1835) entrà a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat a través de donacions i d'adquisicions, i una darrera part del fons rep el nom de «*fons Guitart de Manresa*». El «*fons Guitart de Manresa*» prové del Centre Excursionista del Bages (que salvà la documentació durant la Guerra Civil espanyola de 1936-39) i és a l'Arxiu en dipòsit.

Dades sobre l'ingrés:

Fons tancat. Arriba en tres onades: a) la primera és d'uns cinc-cents seixanta-sis pergamins que arribaren amb la resta de documents de la Congregació; b) la segona onada prové de diverses donacions i adquisicions que són quaranta-sis pergamins (cinc-cens seixanta-sis a sis-cents dotze); i c) la tercera és el «*fons Guitart de Manresa*» (mil al dos mil sis-cents setanta-cinc).

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació procedent del monestir de Sant Benet de Bages previ a l'exclaustració (1835).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 9 maig 2025.
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages.*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages. ACA (Lligalls Monacals) i AAM (Caixes papers solts).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages («fons Guitart de Manresa»).* 1950.
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (llibres i lligalls).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (llibres, lligalls, i mapes i plànols).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (per capsos).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (pergamins).*

- SALVADÓ i MONTORIOL, Joan. *El monestir benedictí de Sant Benet de Bages. Fons documental: identificació, edició i estudi. Segles X-XI.* Tesi doctoral no publicada, Universitat de Lleida, Lleida. Recuperat 13/02/2025, <https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/95946/Tjsm1de5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

MONESTIR DE VEGA, segle XI-1542

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 04.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Monestir de Vega.

Dates: segle XI-1542.

Volum i suport: 0,5 ml, paper, 162 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Monestir de Vega.

Història del(s) productor(s):

El monestir de la Vega de la Serrana (província de Lleó) fou fundat al segle X amb el favor del rei Ordoni III de Lleó (c. 925-56) com a casa de religiosos dedicada a Sant Cristòfol i Sant Andreu. Es mantingué així fins al segle XII, moment en què es dissolgué la comunitat i se'n féu càrrec les monges benedictines de l'Observança de Fontevrault (França). A finals del segle XII se separaren de l'abadia francesa i esdevingueren una institució independent.

El 1541 s'incorporaren a la Congregació de Sant Benet de Valladolid per manament dels Reis Catòlics i com a conseqüència de la reforma al voltant de l'observança a la regla de Sant Benet iniciada pel monestir val·lisoletà.

El 1555 a resultes d'unes inundacions provocades per la crescuda del riu Cea les monges han de traslladar-se dins del poble, i com que ocupen l'espai d'una antiga ermita dedicada a la Mare de Déu de la Serrana la prenen com a advocació.

El convent deixà d'existir el 1958, ja que el nombre de religioses havia descendit molt. La majoria de les monges van anar al monestir de la Santa Creu de Sahagun de Lleó

Història arxivística:

Fons tancat. A l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat només hi ha una part del fons, la que fa referència a la documentació reial i la que tracta del trasllat del

monestir. La resta del fons és al monestir femení benedictí San Pelayo de Oviedo.

Dades sobre l'ingrés:

Es tracta d'un fons comprat pel monestir de Santa Maria de Montserrat al monestir de benedictines de la Vega de la Serrana (Lleó) el 1947.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació reial provinent del monestir de Vega (província de Lleó).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Accés obert a la consulta. Fons digitalitzat.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 9 maig 2025.
 - Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari del fons monestir de Vega.*

- SERRANO y PINEDA, Luciano. *Cartulario de Monasterio de Vega: con documentos de San Pelayo y Vega de Oviedo.* Burgos: Impremta Aldecoa, 1927.

CAPELLA DE SANTA ÀGATA, 1345-1410

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 06.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Capella de Santa Àgata.

Dates: 1345-1410.

Volum i suport: 22 pergamins, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Pere III *el Cerimoniós* i Martí I *l'Humà*.

Història del(s) productor(s):

Es tracta de pergamins reials de Pere III *el Cerimoniós* (1319-1387) i de Martí I *l'Humà* (1356-1410), monarques de la corona d'Aragó (1336-87 i 1396-1410, respectivament).

Història arxivística:

Fons tancat i fragmentari. El 2022, en un moment de classificació dels pergamins de l'AAM, aquests foren localitzats i separats del fons monestir de Santa Maria de Montserrat. Posteriorment foren digitalitzats.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut. Possiblement arribà de la mà dels marmessors de Plandolit, ja que hi ha anotacions de la seva mà on s'indica que els pergamins són del monestir de Santa Àgata de Barcelona.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Vint-i-dos pergamins reials dels reis Pere III *el Cerimoniós* (1336-87) i de Martí I *l'Humà* (1393-1410) provinents de la capella de Santa Àgata de Barcelona.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons consultable sota certes condicions. Digitalitzat.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.

MÀRTIRS DEL PUEYO, 1894-1961

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 07.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Fons màrtirs del Pueyo.

Dates: 19 gener 1894-27 agost 1961.

Volum i suport: 3,5 ml, paper, documentació digital.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Màrtirs del Pueyo

Història del(s) productor(s):

Processos de beatificació dels monjos de Montserrat. Aquest procés té dues etapes: a la primera la beatificació dels monjos morts durant la Guerra Civil espanyola (1936-39) del monestir de Nostra Senyora del Pueyo i del monestir de Santa Maria de Montserrat era conjunta, però el cardenal Anselm Maria Albareda i Ramoneda aturà el procés de beatificació dels monjos del monestir de Santa Maria de Montserrat en pro de la pau i de la reconciliació (malgrat que el seu germà, el pare Fulgenci Albareda i Ramoneda, fou assassinat), ja que hi havia hagut morts a ambdós bàndols i molts soldats havien anat a fer el soldat obligats. No era l'únic monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat que no trobava correcte el procés de beatificació. A la segona etapa només es mantingué la causa de beatificació dels monjos del monestir de Nostra Senyora del Pueyo.

Durant la Guerra Civil espanyola els monjos del monestir de Nostra Senyora del Pueyo eren benedictins, però actualment els monjos són del Verb Encarnat.

Com que hi ha documentació de monjos beats, n'hi ha que daten d'abans de 1936.

Història arxivística:

Fons tancat. Quan el cardenal Anselm Maria Albareda i Ramoneda aturà la causa de beatificació dels monjos de Santa Maria de Montserrat els documents d'ambdós processos em mantingueren a l'AAM.

Dades sobre l'ingrés:

Des del mateix moment d'incoació d'ambdós processos.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent al procés de canonització dels màrtirs del Pueyo.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta. Digitalitzat i en procés de tornar-se a digitalitzar.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER O.S.B., Josep. Entrevista personal. 24 febrer 2025.
 - Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari del fons màrtirs del Pueyo.*

- PÉREZ ALONSO, Alejandro. *Informe sobre los mártires benedictinos del Pueyo, en Barbastro, sacrificados en 1936*. Gijón: Tipo-Offset La Industria, 1986.

VISITA APOSTÒLICA A LES BENEDICTINES D'ESPANYA, 1940-60

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 08.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Visita apostòlica a les benedictines d'Espanya.

Dates: 1940-60.

Volum i suport: 1,62 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Visitador apostòlic a les benedictines d'Espanya.

Història del(s) productor(s):

Després de la Guerra Civil espanyola (1936-39) la situació de les monges de l'Orde de Sant Benet és molt dolenta (a moltes monges quan havien entrat a llurs monestirs no se'ls havia llegit ni la Regla ni la vida de Sant Benet). Quan n'arriben informes a la Congregació de religiosos, a Roma, es pren la decisió d'ajudar-les. Cal tenir present que les monges depenien del bisbe de la diòcesi on hi havia els monestirs femenins. El pare Aureli Maria Escarré i Jané, abat del monestir de Santa Maria de Montserrat, juntament amb dos monjos més feren de visitadors als monestirs benedictins femenins d'Espanya.

Havent feta la visita i duta a la Congregació de religiosos, la Santa Seu nomenà (amb el vistiplau dels bisbes) uns delegats per a què vetllessin per la renovació dels dits monestirs femenins. També es promogué la reedició de la vida de Sant Benet i el text de la Regla de Sant Benet amb comentaris, entre altres textos, com per exemple l'essència de la vida monàstica fins al Concili Vaticà II (1962-65), és a dir, la teologia del *sponsa Christi* (21 de novembre de 1950), és a dir, una teologia de submissió (que es modificà a partir del Concili Vaticà II).

Es promogué que els monestirs benedictins femenins treballassin per a poder-se finançar.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Ingrés directe després de la seva producció.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a la visita que el visitador apostòlic féu a les benedictines d'Espanya

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- *Inventari del fons visita apostòlica a les benedictines d'Espanya*. 2005.

CONVENTO DE LA ENCARNACIÓN DE MADRID, SEGLE XVI

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 09.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Convento de la Encarnación de Madrid.

Dates: segle XVI.

Volum i suport: 26,72 ml, pergamí, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Reial Monestir de l'Encarnació (Madrid).

Història del(s) productor(s):

El Reial Monestir de l'Encarnació de Madrid fou fundat el 1611 pels reis Felip II d'Aragó i Margarida d'Àustria per la voluntat d'aquesta darrera que, després d'haver vist el monestir de Nostra Senyora de la Visitació (més conegut com a convent de les Descalzas Reales), promogut per la princesa Joana de Portugal, en volgué fer bastir un de similar a prop del Reial Alcàsser de Madrid.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Aquest fons fou una compra que el pare Antoni Maria Tobella i Guixà efectuà quan era el bibliotecari del monestir.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Es tracta de part de l'antiga biblioteca musical del Reial Monestir de la Encarnació de Madrid.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

FONS SCHOLA CANTORUM (SANT PIUS X), 1939-72

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM B 10.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Fons *Schola Cantorum* (Sant Pius X).

Dates: ca 1939-1972.

Volum i suport: 0,22 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Schola Cantorum de la parròquia de Sant Pius X.

Història del(s) productor(s):

Cor de cant de la parròquia de Sant Pius X de Barcelona.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documents referents a la *Schola Cantorum* de la parròquia de Sant Pius X de Barcelona.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

C. FONS PATRIMONIALS

FAMÍLIA LLUPIÀ, 1595-1856

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 01.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Família Llupià.

Dates: 1595-1856.

Volum i suport: 5,0 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Família Llupià.

Història del(s) productor(s):

El marquesat de Llupià és un títol nobiliari creat pel rei Felip IV *l'Animós* en favor d'Àngels Carles de Llupià i de Roger el 1702. Amb la mort de Joan Baptista Desvalls i d'Amat (1858-1922) aquest marquesat s'extingí però el 1985 fou restituit pel rei Joan Carles de Borbó i Borbó-Dues Sicílies en favor de Lluís Desvalls i Trias.

Semblaria ser que aquest fons arribà a l'arxiu del monestir de Santa Clara de Barcelona (SCB) com a part del dot d'una monja del dit monestir que n'esdevingué abadessa. Anys més tard, Maria Rosa Aguiló i Aloy (1810-76), una altra abadessa del dit monestir, donà en nom de tota la seva comunitat monàstica el fons al monestir de Santa Maria de Montserrat en temps del pare abat Miquel Muntadas i Romaní (1808-85), juntament amb una dedicatòria al dit pare abat, el 28 de setembre de 1867.

Segurament la donació fou el resultat de la protecció que el monestir de Santa Maria de Montserrat féu a la comunitat de Santa Clara de Barcelona (per exemple enviant-los menjar). Després la Guerra Civil espanyola el monestir de Santa Maria de Montserrat oferí a la comunitat de Santa Clara de Barcelona viure al monestir de Santa Cecília de Montserrat (1952), on s'hi havia establert el 1940 la comunitat benedictina de Sant Benet de Mataró, creant ambdues comunitats la de Sant Benet de Montserrat.⁷¹ El 1954 la nova comunitat es traslladà a l'actual edifici de Sant Benet de Montserrat.⁷²

Història arxivística:

Fons fragmentari (l'altra meitat és a l'Arxiu de Sant Benet de Montserrat). És fruit d'una donació feta per la comunitat de monges benedictines del monestir de Santa Clara

⁷¹ "Monestir de Sant Antoni i Santa Clara de Barcelona". *Monestirs.cat*, 2025, <https://www.monestirs.cat/monst/bcn/bn02dani.htm>. Accedit 20 juny 2025.

⁷² GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.

de Barcelona al monestir de Santa Maria de Montserrat, juntament amb la Regla de Sant Benet i altres llibres, manuscrits i objectes, en un moment en què el monestir barceloní passava una mala època després de la desamortització de Mendizábal (1835).

Es conserva en una cinquantena de caps però està pendent de classificació.

Dades sobre l'ingrés:

L'abadessa del monestir de Santa Clara de Barcelona Maria Rosa Aguiló i Aloy (1810-76) donà en nom de tota la seva comunitat monàstica el fons al monestir de Santa Maria de Montserrat en temps del pare abat Miquel Muntadas i Romaní (1808-85), juntament amb una dedicatòria al dit pare abat, el 28 de setembre de 1867.

Segurament la donació és resultat de la protecció que el monestir de Santa Maria de Montserrat féu a la comunitat de Santa Clara de Barcelona (per exemple enviant-los menjar). Després la Guerra Civil espanyola (1936-39) se'ls oferí viure al monestir de Sant Benet de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació personal de la família Llupià.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- GIMÉNEZ, Carlota. «Torre Sobirana d'Horta: El palau Desvalls, patrimoni històric». *Revista El Pou*, núm. 9, 2019.
- "Monestir de Sant Antoni i Santa Clara de Barcelona". *Monestirs.cat*, 2025, <https://www.monestirs.cat/monst/bcn/bn02dani.htm>. Accedit 20 juny 2025.

EL CAVALLER DE VIDRÀ, 1228-1968

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 02.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: El Cavaller de Vidrà.

Dates: 1228-1968.

Volum i suport: 7,0 ml, paper, 240 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

El Cavaller de Vidrà.

Història del(s) productor(s):

El Cavaller de Vidrà és una masia de Vidrà (Osona). Està considerada una de les més importants del Principat de Catalunya. Al segle XIII pertanyia a la família Cavaller, per matrimoni passà a dependre als Vila de Buscarons al segle XVI, i actualment és propietat dels Vila d'Abadal.

Història arxivística:

Fons tancat. Donació feta per Josep Maria Vila d'Abadal, hereu i propietari del Cavaller de Vidrà, una masia de Vidrà (Osona). Els documents en paper es conserven en una setantena de capsos mentre que els pergamins són en lligalls i carpetes dins de les planeres.

Dades sobre l'ingrés:

Josep Maria Vila d'Abadal féu donació del fons en diferents etapes, la primera d'elles el mes d'abril de 2015 (moment en què es féu un inventari), i la darrera el 27 de gener de 2017. Amb la donació també entregà l'inventari dels pergamins, elaborat el 2007.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté la documentació dels masos Cavaller de Vidrà, El Galí, El Bosc, El Miquel, El Castell, Les Artigues i Gallifa, tots de la família Vila d'Abadal. També altra mena de documentació, com llibres de comptes, plets, llibres de despesa diària, rebuts o correspondència.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons consultable.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- *Document de donació de l'arxiu familiar del Sr. Josep Mª Vila d'Abadal i Serra a l'Arxiu de Montserrat*. 2015.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari del fons Cavaller de Vidrà*. 2015.
- *Inventari dels pergamins del fons Cavaller de Vidrà*. 2007.

- TERRADES i SABORIT, Ignasi. *El cavaller de Vidrà: De l'ordre i el desordre conservadors a la muntanya catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.

LA CALSINA, 1180-1577

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 03.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: La Calsina.

Dates: 1180-1577.

Volum i suport: 17 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

La Calsina.

Història del(s) productor(s):

La Calsina és un mas de Marganell. Antigament Marganell depenia del monestir de Santa Cecília de Montserrat (el nom del municipi fins i tot era aquest, *Santa Cecília de Montserrat*).

Història arxivística:

Els pergamins foren ordenats i guardats en paper neutre de conservació, col·locats dins d'un lligall i aquest arxivat a les planeres.

Dades sobre l'ingrés:

Fons tancat. Donació dels propietaris del mas de la Calsina. Es creu que fou vers els anys 60 del segle XX.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Es tracta de documentació notarial de diverses temàtiques referents al mas la Calsina de Marganell. Hi ha documents creats pel monestir de Santa Cecília de Montserrat i altres pel monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons consultable.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari dels pergamins de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.*

CAN VALLÈS DEL BRUC, 1235-1593

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 04.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Can Vallès del Bruc.

Dates: 1235-1593.

Volum i suport: 21 pergamins.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Can Vallès del Bruc.

Història del(s) productor(s):

Can Vallès del Bruc és un mas situat al poble del Bruc. En les cronologies en què foren creats els documents el mas depenia del monestir de Santa Maria de Montserrat.

Història arxivística:

Els pergamins foren ordenats i guardats en paper neutre de conservació, col·locats dins d'una carpeta i aquesta arxivada a les planeres.

Dades sobre l'ingrés:

Fons tancat. Donació dels propietaris del mas de can Vallès del Bruc. Es creu que fou vers els anys 60 del segle XX.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Es tracta de documentació notarial de diverses temàtiques referents al mas la can Vallès del Bruc. Hi ha documents creats pels propis senyors útils del mas i d'altres pel monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons consultable.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari dels pergamins de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.*

- REHUES i ESTIVILL, Assumpta. *Onomàstica del Bruc*. Treballs de l'Oficina d'Onomàstica, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2024.

FAMÍLIA GALÍ, 1928-80

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 05.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Família Galí.

Dates: 21 d'abril de 1928-14 de juny de 1980.

Volum i suport: 1,07 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Família Galí.

Història del(s) productor(s):

Josepa Herrera i Serra (Barcelona, 1890-1981) fou mestra d'ensenyament primari. Alexandre Galí i Coll (Camprodon, 1886 - Barcelona, 1969) fou pedagog i historiador. Molt actius durant el període de la mancomunitat de Catalunya (1914-23/25), la dictadura de Primo de Rivera (1923-30) els estroncà la feina pedagògica a Catalunya. Amb la Segona República espanyola (1931-36/39) pogueren reprendre la tasca iniciada a principis del segle xx fins que la Guerra Civil espanyola (1936/39) i la conseqüent dictadura de Franco (1939-75) tornà a aturar llur activitat.

Hagueren d'exiliar-se a Tolosa de Llenguadoc el 1939, però quan els nazis envaïren França el 1942 tornaren a Catalunya.

Història arxivística:

Donació. El fons fou acceptat i col·locat en deu capses d'arxiu definitiu.

Dades sobre l'ingrés:

Hi hagué diversos ingressos, rebuts pel pare Marc Taxonera i Comas, a partir de l'any 1990.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

El Fons de la família Galí està format per dos blocs documentals, un d'ells essent el de la senyora Josepa Herrera i Serra, esposa d'Alexandre Galí i Coll, organitzat en tres apartats: el primer comprèn la relació de diaris personals (97 llibretes), al segon hi ha correspondència entre 1920 i 1980, i el tercer apartat conté dossiers agrupats sota el títol *Vària*. El segon bloc correspon a la documentació de Salvador Galí i Herrera, fill de Josepa Herrera i Serra i d'Alexandre Galí i Coll, mort de tuberculosi el 14 d'abril de 1945.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Document de donació de l'arxiu familiar del Sr. Josep Mª Vila d'Abadal i Serra a l'Arxiu de Montserrat*. 2015.
- *Inventari del fons família Galí*. 2016.

- GALÍ, Jordi. *Diari de Salvador Galí: 1938-1945*. Barcelona: Edicions Saragossa, 2014.

FAMÍLIA VIDAL ARGERIU, 1950-2015

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 06.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Família Vidal Argeriu.

Dates: 1950-2015.

Volum i suport: 0,3 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Família Vidal Argeriu.

Història del(s) productor(s):

La família Vidal Argeriu són els hereus de la família Vidal de Manresa. En origen eren blanquers però passaren a fer de pagesos Al segle XVIII, veient que tenien una oportunitat de creixement a la indústria de la seda, es convertiren en teixidors de vels. Al segle XIX eren cintaires i s'iniciaren a la indústria cotonera com a socis d'una societat del cotó per més endavant crear la seva pròpia societat. Al segle XX construïren la Colònia Vidal, que tancà el 1980.

Els Vidal del segle XIX eren carlins i profundament catòlics. El catolicisme guià la vida de molts d'ells i això es traduí en un important activisme social que anava més enllà dels beneficis empresarials.

Història arxivística:

Els documents es conserven en tres capsos.

Dades sobre l'ingrés:

Donació.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a la família Vidal Argeriu a la segona meitat del segle XX.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- FERRER ALÒS, Llorenç. *De pagesos a cotoners: La industrialització de Catalunya a través de la família Vidal*. Figueres: Brau Edicions, 2022.

CANÇONER BALEAR (MASSOT), 1905-65

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM C 07.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Cançoner Balear (Massot).

Dates: 1905-1965.

Volum i suport: 0,9 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Família Massot de Mallorca.

Història del(s) productor(s):

Josep Massot i Planes (Palma, 1876-Pòrtol, 1943) fou un funcionari de Correus, músic, compositor, recopilador de Música tradicional i folklorista. Es dedicà a recopilar cançons, balls i danses populars de les Illes Balears, obra que publicà el 1948 a la Secció Cultural "Sa Nostra" sota el nom de *Cançoner Musical de Mallorca*. El seu net Josep Massot i Muntaner (Palma, 3 de novembre de 1941-Montserrat, 24 d'abril de 2022), monjo del monestir de Santa Maria de Montserrat, filòleg, historiador, assagista mallorquí i director de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat des de 1971, continuà la seva tasca.

Història arxivística:

La documentació arribà de la mà del pare Josep Massot i Muntaner. Està arxivada en nou capsos.

Dades sobre l'ingrés:

Quan Josep Massot i Muntaner entrà al monestir de Santa Maria de Montserrat per a ser-ne monjo duia aquesta documentació per a seguir treballant-la. Més tard fou entregada a l'AAM.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

És el patrimoni familiar dels Massot referent a la recerca, edició i publicació del Cançoner Musical de Mallorca, iniciat per Josep Massot i Planes i acabat per Josep Massot i Muntaner.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

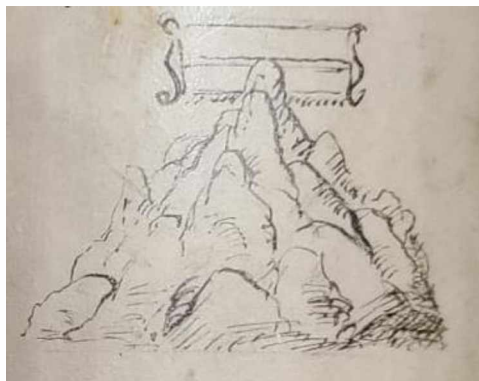
Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- MASSOT i PLANES, Josep. *Cançoners musicals de Mallorca*. Palma: Sa Nostra, 1984.

D. FONS PERSONALS

BISBE Antonijs URBŠS, 1953-65

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 01.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Bisbe Antonijs Urbšs.

Dates: 1953-25 d'octubre de 1965.

Volum i suport: 4,75 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Antonijs Urbšs, bisbe de Liepāja (Letònia).

Història del(s) productor(s):

Antonijs Urbšs (28 d'octubre de 1879-17 de juny de 1965), bisbe de Liepāja (Letònia). Hagué d'exiliar-se de la seva diòcesi perseguit per la URSS i es refugià al monestir de Santa Maria de Montserrat. A Catalunya ajudà i assistí altres bisbes, com per exemple els de Barcelona o de Vic, i també la comunitat montserratina. Morí a Montserrat, on està enterrat juntament amb el seu secretari, que l'acompanyà sempre en el seu exili.

Història arxivística:

El fons està conservat en gairebé cinquanta capses, i dins d'elles la documentació està ordenada en carpetes. Tot i així no hi ha cap classificació pròpiament dita. Sí que hi ha la voluntat de tractar i digitalitzar el fons, i després retornar-lo al bisbat de Liepāja (Letònia) juntament amb les despulles del bisbe Urbšs i del seu secretari, actualment enterrats a la cripta de la basílica de Santa Maria de Montserrat.

Dades sobre l'ingrés:

A la mort del bisbe (17 de juny de 1965) la seva documentació passà a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- DÍAZ i CARBONELL, Romauld M. *Notes biogràfiques de Mons. Antoni Urbss*. 1994.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- “Bishop Antonijs Urbšs (Urbbs) †”. *The Hierarchy of the Catholic Church. Current and historical information about its bishops and dioceses*, 25 juny 2024. <https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/burbss.html>. Accedit 18 març 2025.

ANSCARI (MANUEL) MUNDÓ I MARCET, 1923-2010

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 02.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Anscari (Manuel) Mundó i Marcet.

Dates: 1923-2010.

Volum i suport: 9,0 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Anscari Manuel Mundó i Marcet.

Història del(s) productor(s):

Anscari Manuel Mundó i Marcet (Barcelona, 29 de juny de 1923-25 de desembre de 2012) fou historiador i paleògraf. Fou també monjo de Montserrat de 1939 a 1967, on prengué el nom d'*Anscari*.

Publicà més de cent quaranta treballs d'investigació historicoliterària, crítica textual, paleografia i codicologia, entre els quals hi ha la classificació i datació del *Codices Regularum* (segles v-ix), l'edició del *Llibre jutge* (segle xii), una tesi sobre els documents en pergamí més antics d'el península Ibèrica (segle vii), sobre palimpsests i diversos treballs sobre l'abat Oliba i la seva època.

Història arxivística:

Donació testamentària d'Anscari Manel Mundó i Marcet. L'inventari es féu el 2 d'agost de 2023.

Dades sobre l'ingrés:

Donació testamentària.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació sobre la vida de d'Anscari (Manuel) Mundó i Marcet, tant dins com fora del monestir de Santa Maria de Montserrat.

També hi ha documentació referent a la seva obra com a historiador i com a paleògraf.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Fons pendent d'obrir-ne la consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari del fons Anscari Manel Mundó i Marcet*. 2023.

- BARAL i ALTET, Xavier. *Anscari Manuel Mundó i Marcet: Semblança biogràfica*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2021.

CANONGE CARLES CARDÓ I SANJOAN, 1935-90

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 03.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Canonge Carles Cardó i Sanjoan.

Dates: 18 de juliol de 1935-1 de gener de 1990.

Volum i suport: 0,34 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Carles Cardó Sanjoan.

Història del(s) productor(s):

Carles Cardó i Sanjoan (Valls, 5 de maig de 1884 — Barcelona, 24 de març de 1958) fou canonge de la catedral de Barcelona i escriptor. Escrigué articles a *El Bon Pastor* per tal d'incidir en la formació dels sacerdots catalans i impulsà la renovació d'alguns aspectes pastorals i litúrgics. Entre altres mitjans també escrigué a *El Matí* (1929-31), periòdic proper a les tesis d'Unió Democràtica de Catalunya, i a *La Veu de Catalunya* (1929-36), l'òrgan oficiós de la Lliga Regionalista. Traduí diversos llibres de l'Antic i del Nou Testament per a la Fundació Bíblia Catalana.

Durant la Segona República espanyola (1931-36/39) intentà trobar vies d'encontre entre les anomenades «*dues Espanyes*», motiu pel qual en esclatar la Guerra Civil espanyola (1936-39) s'hagué d'exiliar, primer a Torí i després a Friburg (arran dels pressions dels seguidors de Mussolini), gràcies a la mediació del seu amic Rafael Patxot i Jubert (1872-1964).

La seva gran obra segurament serà *Les dues tradicions*, on plasmà el seu pensament social i polític. Degut a pressions franquistes, en un primer moment la publicà a França en francès amb el títol *Histoire spirituelle des Espagnes* (1946), però més tard la pogué publicà en català (1977). En aquesta darrera versió incorporà un nou capítol, el 15è, titulat *Meditació catalana*. Tot i així calgué esperar al 1994 per a poder llegir l'obra completa amb el capítol *El gran refús*, ja que el capítol 7è o 8è (depenent de la versió que se segueixi), que per voluntat expressa de Cardó havia de restar inèdit fins l'any 1990, moment en el qual considerava que la publicació d'aquella part del text original ja no afectaria ningú directament.

Tornà a Barcelona el 1954 després de rebre moltes pressions del poder franquista per a què no publicqués més crítiques al règim i sota la promesa de rebre un

bisbat. Hi publicà *Emmanuel* (1965) i els reculls *L'Evangelí d'avui* (1954) i *La moral de la derrota* (1959), alguns textos del qual havien aparegut ja el 1936. També es dedicà a la tasca de traductor.

Història arxivística:

Fons tancat. Es conserva en tres capses.

Dades sobre l'ingrés:

Possiblement fou una donació de Ramon Sugranyes de Franch.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada pel canonge Carles Cardó i Sanjoan.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

CANONGE RAMON CORBELLA I LLOBET, 1873-1924

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 04.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Canonge Ramon Corbella i Llobet.

Dates: 1 maig 1873-1924.

Volum i suport: 0,3 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Ramon Corbella i Llobet.

Història del(s) productor(s):

Ramon Corbella i Llobet (Vallfogona de Riucorb, 1850-Vic, 1924) fou un canonge de Vic i historiador carlí. Es dedicà a la divulgació de l'obra de mossèn Francesc Vicent Garcia i Ferrandis, més conegut com al rector de Vallfogona (1579-1623).

Fou secretari del bisbe Josep Torras i Bages, de qui n'edità les memòries.

Història arxivística:

Fons tancat. Una part del fons fou enviada a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV) el 23 de febrer de 2023, ja que es tractava de documents que el canonge havia tret de l'ABEV. El 26 de febrer del mateix any s'inventarià tota la documentació que resta a l'AAM.

Dades sobre l'ingrés:

Aquest fons arribà a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat l'any 1963 per donació de cal Martí d'Albió, del municipi de Llorac. Vers el 1970 el senyor Josep Maria Ustrell, d'Igualada, en lliurà més documentació.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Hi ha manuscrits i sermons del bisbe Josep Torras i Bages (1846-1916), que es troben a la secció de manuscrits i foren publicats al volum X de les *Obres completes* del bisbe. Hi ha documentació sobre la vida del canonge, sobre el carlisme, correspondència diversa (com per exemple la que mantingué amb el senyor Josep Martí i Morera, provinent de la donació dels anys 1970), etc.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.
- *Inventari del fons canonge de Ramon Corbella i Llobet*. 2023.

CANONGE JOSEP MARIA LLOVERA I TOMÀS, 1910-49

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 05.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Canonge Josep Maria Llovera i Tomàs.

Dates: 1910-1949.

Volum i suport: 0,4 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Josep Maria Llovera i Tomàs.

Història del(s) productor(s):

Josep Maria Llovera i Tomàs (Castelló d'Empúries, 1874-Barcelona, 1949) fou canonge de la catedral de Barcelona, sociòleg i escriptor. Exercí de professor de sociologia al Seminari Conciliar de Barcelona i formà part del *Grupo de Democracia Cristiana* i del moviment catòlic *Acció Popular*, a part de consultor durant la fundació d'Unió Democràtica de Catalunya.

Fou consiliari de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat⁷³ i formà part de la Societat Catalana de Filosofia de l'Institut d'Estudis Catalans, essent-ne el primer president el 1923, en una junta també formada, entre altres, pel doctor Lluís Carreras i Mas.⁷⁴

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada pel canonge Josep Maria Llovera i Tomàs.

⁷³ Vegeu el fons CAT AAM A 10.

⁷⁴ Vegeu el fons CAT AAM D 07.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

MOSSÈN LLUÍS CARRERAS I MAS, 1880-2016

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 07.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Mossèn Lluís Carreras i Mas.

Dates: 17 d'abril de 1880-18 febrer de 2016.

Volum i suport: 1,0 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Lluís Carreras i Mas.

Història del(s) productor(s):

Mossèn Lluís Carreras i Mas (Sabadell, 4 de maig de 1884 – Barcelona, 7 de març de 1955), també conegut com a doctor Lluís Carreras, fou un capellà montserratí, escriptor, intel·lectual cristià i periodista de Sabadell. Participà al Primer Congrés Litúrgic de Montserrat i formava part de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.⁷⁵ També fou consiliari de l'acadèmica Catòlica de Sabadell.

Història arxivística:

La documentació està arxivada en deu capses de conservació permanent.

Dades sobre l'ingrés:

A través del pare Hilari (Ernest) Raguer i Suñer (1928-2020) aquest fons fou donat a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació personal de mossèn Lluís Carreras i Mas referent a l'Acadèmia Catòlica de Sabadell, al Primer Congrés Litúrgic de Montserrat, etc.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

⁷⁵ Vegeu el fons CAT AAM A 10.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Dr. Lluís Carreras de la Fundació Bosch i Cardellach de Sabadell*. 2016.
- *Inventari del fons Lluís Vila d'Abadal*. 2016.

- GONZÁLEZ i PADRÓS, Jaume. "El Dr. Lluís Carreras i Mas. Liturgista". Tesina. Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, 2014.

MOSSÈN JOAN TARRÉ I SANS, 1882-1969

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 08.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Mossèn Joan Tarré i Sans.

Dates: 1882-1969.

Volum i suport: 0,4 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Joan Tarré i Sans.

Història del(s) productor(s):

Mossèn Joan Tarré i Sans (Canet de Mar, 1882-París, 1969) fou prevere, historiador i liturgista. Estudià dret canònic a París i el 1927 defensà una tesi sobre les fonts de la legislació eclesiàstica de la província Tarraconense. Continuà la feina de Francesc Martorell i Trabat a la recerca de la Catalunya Carolíngia.

Realitzà donacions freqüents a biblioteques públiques catalanes, essent el període comprès entre el 1928 i el 1931 el més prolífic en aquest sentit.

Arran de l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936-39) s'exilià a París, on esdevingué un punt de referència dels exiliats a París, des d'on promogué la creació de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat a París.⁷⁶ Fou capellà i bibliotecari de l'*Institute Catholique* i membre de la *Société d'Histoire du Droit* i de la *Société Nationale des Antiquaires de France*.

Història arxivística:

En procés de classificació.

Dades sobre l'ingrés:

Donació feta a la dècada dels anys 1970 pel darrer president de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat a París, marmessor de Joan Tarré i Sans.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté correspondència i dossiers personals de mossèn Joan Tarré i Sans.

⁷⁶ CAT AAM A 11.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- BC CAT JOAN TARRÉ I SANS.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 12 maig 2025.

VICENÇ DE BALANZÓ I ECHEVARRÍA, 1887-2024

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 09.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Vicenç de Balanzó i Echevarría.

Dates: 2 d'octubre de 1887-2024.

Volum i suport: 0,03 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Vicenç de Balanzó i Echevarría.

Història del(s) productor(s):

Vicenç de Balanzó i Echevarría (2 d'octubre de 1887-1936) fou un poeta català. Amb Manuel Carrasco i Formiguera fou un dels fundadors d'Unió Democràtica de Catalunya. També formà part de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.⁷⁷ En el context de la Guerra Civil espanyola (1936-39) fou empresonat el 31 d'octubre de 1936 i assassinat un mes més tard.

Història arxivística:

Carmen de Balanzó i Roca, filla de Vicenç de Balanzó i Echevarría, publicà poemes del seu pare, Vicenç de Balanzó i Echevarría. Bruno Balanzó i Valls n'entregà la documentació a l'AAM. Fons tancat. La seva família entregà dos exemplars del recull de poemes de Vicenç de Balanzó i Echevarría, un a la Biblioteca i un altre a l'arxiu.

Dades sobre l'ingrés:

Donació efectuada el 31 d'octubre de 2014 per la seva filla Carmen, que aparegué a la portaria del monestir de Santa Maria de Montserrat amb tota la documentació.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté poesia del propi Vicenç de Balanzó i Echevarría, i retalls de diari que parlen d'ell i de la seva obra. Majoritàriament són documents referents a l'obra *Vicenç de Balanzó*, publicada el 2009 per la seva família.

⁷⁷ Vegeu el fons CAT AAM A 10.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Vicenç de Balanzó i Echevarría*. 2014.

- BALANZÓ, Carmen, de. *Vicenç de Balanzó*. Barcelona: Think Tank estudis, 2009.
 - o *Homenatge a Vicenç de Balanzó*. 2010.

MANUEL BARDINA I PRAT, 1940-79

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 10.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Manuel Bardina i Prat.

Dates: 1940-79.

Volum i suport: 0,7 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Manuel Bardina i Prat.

Història del(s) productor(s):

Manuel Bardina i Prat (Barcelona, 27 de maig de 1915-?>1980) fou treballador al monestir de Santa Maria de Montserrat, membre del Cor Montserratí i Llar dels Treballadors,⁷⁸ compositor de sardanes i un dels fundadors de la revista *Serra d'Or* de la primera època (quan era el butlletí del Cor Montserratí i Llar dels Treballadors).

Treballà arreu del dit monestir, sobretot fent de guàrdia de dia. Gràcies a aquesta tasca entrà en contacte amb molta gent de l'esfera cultural i musical.

Història arxivística:

Pendent de classificar.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Hi consten part de les seves agendes i llibretes personals, sobretot dietaris.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta

⁷⁸ Vegeu el fons CAT AAM A 16.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.

CÀNDID CANDI I CASANOVAS, 1844-1911

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 11.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Càndid Candi i Casanovas.

Dates: 4 de febrer de 1844-15 d'agost de 1911.

Volum i suport: més de 4,0 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Càndid Candi i Casanovas.

Història del(s) productor(s):

Càndid Candi i Casanovas (Castelló d'Empúries, 4 de febrer de 1844-Barcelona, 15 d'agost de 1911) fou compositor de música sacra i organista de l'església dels Sants Just i Pastor de Barcelona (1864), del convent de Santa Clara de Barcelona (1872) i de l'església parroquial de Sant Jaume de Barcelona (1887). Entre altres peces compongué *A Montserrat!*, l'himne del mil·lenari de Montserrat (1888), harmonitzà moltes cançons tradicionals catalanes i musicà el poema *La barretina*, de Jacint Verdaguer, esdevenint l'himne catalanista per excel·lència al darrer terç del segle XIX.

A part de a l'AAM es conserven obres seves en diversos arxius de Catalunya, com per exemple a l'arxiu de la catedral-basílica del Sant Esperit de Terrassa, a l'arxiu parroquial de Canet de Mar, de Santa Maria de Mataró, de Sant Esteve d'Olot (8SEO) i de Castelló d'Empúries, mentre que els seus fons privats de 1864 a 1911 es conserven a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB).

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per Càndid Candi i Casanovas.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

JOSEP MARIA CASAS I HOMES, 1894-1979

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 12.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Josep Maria Casas i Homs

Dates: 1894-1979.

Volum i suport: 0,2 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Josep Maria Casas i Homs.

Història del(s) productor(s):

Josep Maria Casas i Homs (Valls, 1894-Barcelona, 1979) fou un historiador i llatísta català que llegà part del seu fons documental. Àdhuc fou amic personal de diferents monjos montserratins historiadors, com per exemple del pare Albareda.

Treballà de professor d'ensenyament secundari, fou redactor de la secció de literatura de *La Veu de Catalunya* i col·laborà en l'edició del Diccionari Aguiló i en l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya* com a auxiliar de la secció de lexicografia de l'Institut d'Estudis Catalans.

Després de la Guerra Civil (1936-39) fou secretari del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) a Barcelona, des d'on publicà treballs sobre lingüística i elaborà edicions de clàssics de les literatures medievals catalana i llatina. Fou traductor de la Fundació Bernat Metge i el 1971 ingressà a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

Història arxivística:

Aquest fons consta de dues capses.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació sobre la vida i treballs de Josep Maria Casas i Homs.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.

FRANCESC CIVIL I CASTELLVÍ, 1895-1990

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 13.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Francesc Civil i Castellví.

Dates: 12 de març de 1895-29 de novembre de 1990

Volum i suport: 0,3 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Francesc Civil i Castellví.

Història del(s) productor(s):

Francesc Civil i Castellví (Molins de Rei, 12 de març de 1895-Girona, 29 de novembre de 1990) fou compositor, organista, pianista i escriptor. De 1903 a 1907 fou escolà de Montserrat, on fou alumne del pare Joan Baptista Guzmán i Martínez (Aldaia, 1846-Montserrat, 18 de març de 1909).

El 1919 féu el servei militar a Figueres, on es casà i s'establí fins al 1924, quan marxà a Girona. El 1925 ocupà interinament la plaça d'organista de la catedral de Girona fins que al 1954 passà a ser-ne el titular. Des de 1930 col·laborà amb moltes publicacions gironines. Fundà i dirigí des de 1942 el Conservatori de Música Isaac Albéniz.

Centrà el seu treball musicològic en la recuperació de dades i documentació sobre els compositors de les comarques gironines, que donà a conèixer en diverses publicacions.

Era germà d'Aleix Ildefons Civil i Castellví (Molins de Rei, 1889-1936), músic i monjo de Montserrat que patí la persecució religiosa de l'inici de la Guerra Civil espanyola (1936-39), essent un dels màrtirs del monestir de Santa Maria de Montserrat.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per Francesc Civil i Castellet.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

ROSA DEULOFEU I GONZÁLEZ, 1959-2004

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 14.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Rosa Deulofeu i González.

Dates: 1959-2004.

Volum i suport: 0,2 ml, paper, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Rosa Deulofeu i González.

Història del(s) productor(s):

Rosa Deulofeu i González (Barcelona, 29 d'abril de 1959-5 de gener de 2004), divulgadora del missatge cristià entre els joves, fou delgada de la joventut a l'arquebisbat de Barcelona, que en promou la seva beatificació.

Història arxivística:

Fons tancat. La família de Rosa Deulofeu i González volgué que la documentació es conservés a l'AAM. Està arxivada en dues capses i digitalitzada.

Dades sobre l'ingrés:

Donació efectuada per familiars de Rosa Deulofeu i González.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Accés obert a consulta.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Rosa Deulofeu i González.*

- “L’Associació Rosa Deulofeu busca més suport per impulsar la seva beatificació”. *Catalunya Religió*, 1 desembre 2013, <https://www.catalunyareligio.cat/ca/associacio-rosa-deulofeu-busca-mes-suport-impulsar>. Accedit 12 juny 2025.
- “S’obre la Causa de beatificació de Rosa Deulofeu”. *Catalunya Religió*, 8 juliol 2015, <https://www.catalunyareligio.cat/ca/blog/vent-cara/obre-causa-beatificacio-rosa-deulofeu-193714>. Accedit 12 juny 2025.

SALVADOR FARRÉ PICAS, 1926-2003

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 15.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Salvador Farré Picas.

Dates: 1926-2003.

Volum i suport: 1,5 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Salvador Farré Picas.

Història del(s) productor(s):

Salvador Farré Picas (1926-2003) fou un col·leccionista d'objectes de temàtica montserratina.

Història arxivística:

Pendent de classificació. Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Llibres i objectes de temàtica montserratina.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.

JOAN ANTONI GÜELL I LÓPEZ, 1903-83

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 16.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Joan Antoni Güell i López.

Dates: 11 de setembre de 1903-12 de març de 1983.

Volum i suport: 0,9 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Joan Antoni Güell i López.

Història del(s) productor(s):

Joan Antoni Güell i López (Comillas, 24 de juny de 1874-Cala d'Or, 17 de març de 1958) fou empresari, polític de la Lliga Regionalista, col·leccionista, historiador d'art i alcalde de Barcelona (1930-31). Tenia els títols de II comte de Güell, III marquès de Comillas, i I comte de Sant Pedro de Ruiseñada.

Esdevingué president de la Companyia Transatlàntica (fundada pel seu avi, Antonio López i Lopez), de la companyia cimentera Asland (fundada pel seu pare, Eusebi Güell i Bacigalupi), i del Banc Hispano Colonial (1929-31). Fou membre de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts Sant Jordi (de la qual en fou president des del 1928 fins a l'esclat de la Guerra Civil espanyola).

El cop d'Estat del 18 d juliol de 1936 l'agafà a Eivissa, des d'on passà a Mallorca i, posteriorment, a França. Malgrat l'impacte negatiu que significà en el seu estat d'ànim la reacció brutal dels anarquistes a Catalunya contra la gent d'ordre i l'Església arran de l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936-39), a França es mantingué clarament crític vers el franquisme.

En tornar de l'exili es retirà a Mallorca. Al seu testament disposà que es creés la Fundació Güell per tal de protegir les arts plàstiques i la música a les terres de parla catalana. La Fundació inicià la seva tasca el 1972. Actualment està estretament vinculada a l'Acadèmia Sant Jordi.

Història arxivística:

Aquest fons es conserva en nou capsos.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Per disposicions testamentàries, Joan Antoni Güell i López deixà part de la documentació del seu període com a alcalde de Barcelona. La part més important que deixà a l'AAM foren les seves memòries sobre la Guerra Civil espanyola titulades *Journal d'un expatrié catalan 1936-45*, que foren publicades en francès a Mònaco el 1946 però a l'AAM estan també en castellà i en català. També hi ha documentació sobre la cimitera Asland.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.

GERMAN FEDERICO CARLOS (MARCELO PEDRO) KICKERITZ GRESSET,

1900-51

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 17.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: German Federico Carlos (Marcelo Pedro) Kickeritz Gresset.

Dates: 1900-2 de novembre de 1951.

Volum i suport: 0,2 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

*Valor desconegut.*⁷⁹

Història del(s) productor(s):

German Federico Carlos (Marcelo Pedro) Kickeritz Gresset hauria estat un sacerdot alemany que féu una estada al monestir de Santa Maria de Montserrat entre el 1942 i el 1951. És l'única informació que se'n té, no se sap si el nom donat era el seu o era un àlies, ja que sembla ser que es podria haver tractat d'un exiliat de la Segona Guerra Mundial (1939-45).

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per German Federico Carlos (Marcelo Pedro) Kickeritz Gresset.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a la consulta.

⁷⁹ Des del monestir de Santa Maria de Montserrat es té la sensació que el nom «German Federico Carlos Kickeritz Gresset» no era el seu nom autèntic sinó un nom que el productor del fons s'hauria posat per a amagar qui era. No s'ha trobat cap informació sobre «German Federico Carlos Kickeritz Gresset».

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

JOAN LLONCH I SALAS, 1929-2024

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 18.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Joan Llonch i Salas.

Dates: 1 d'agost de 1929-30 de maig de 2024.

Volum i suport: 0,2 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Joan Llonch i Salas.

Història del(s) productor(s):

Joan Llonch i Salas (Sabadell, 9 de febrer de 1902 – 14 de novembre de 1976) fou un fabricant i devot montserratí, membre de la Lliga Catalana. Formà part del consell administratiu del Banc de Sabadell (1946-76) i n'arribà a ser el president (1976). A casa seva organitzava reunions culturals a casa seva amb intel·lectuals i artistes). Fou col·leccionista d'art molt bo, la seva biblioteca personal contenia més de vint mil llibres. Donà alguns dels seus incunables a la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Conté la correspondència personal de Joan Llonch i Salas amb el monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per Joan Llonch i Salas.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a la consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- MARTÍN i BERBOIS, Josep Lluís. *Joan Llonch i Salas*. Sabadell: Fundació ARS, 2024.

BLAI NET I SUNYER, 1887-1948

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 19.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Blai Net i Sunyer.

Dates: 1887-11 de desembre de 1948

Volum i suport: *Valor desconegut.*, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Blai Net i Sunyer.

Història del(s) productor(s):

Blai Net i Sunyer (Sant Boi de Llobregat, 1887-Barcelona, 11 de desembre de 1948) fou pianista i pedagog.

Estudià a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, on fou deixeble de Carles Gumersind Vidiella i Esteba (Arenys de Mar, 1856-Barcelona, 4 d'octubre de 1915). Debutà com a concertista de piano l'any 1908. Després esdevingué professor de l'Escola Municipal de Música. Actuà amb l'Orquestra Pau Casals, violoncel·lista⁸⁰ amb el qual tocà en diversos conjunts cambrístics

La seva presència s'escampà arreu de Catalunya després d'haver dut a terme una activa trajectòria internacional, especialment a l'Amèrica del Sud. L'any 1927 fundà i dirigí una orquestra amb el seu nom que acompanyava les projeccions cinematogràfiques al Cinema Coliseum. Fou professor de perfeccionament de piano del Conservatori Municipal de Música de Barcelona fins a la seva mort, i de l'Institut Musical Casals. Compongué *Rondalla en dos quadres. La princesa i el pastor*, sobre text de J.M. Folch i Torres

Història arxivística:

Fons tancat. Pendent de catalogació.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

⁸⁰ Pau Casals i Defilló (el Vendrell, 29 de desembre de 1876-San Juan, 22 d'octubre de 1973).

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per Blai Net i Sunyer.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

LLUÍS NICOLAU D'OLWER, 1851-39

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 20.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Lluís Nicolau d'Olwer.

Dates: 1851-1939.

Volum i suport: 2,67 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Lluís Nicolau d'Olwer.

Història del(s) productor(s):

Lluís Nicolau d'Olwer (Barcelona, 20 de gener de 1888-Ciutat de Mèxic, 4 de desembre de 1961) fou historiador, hel·lenista, polític, escriptor i professor de llengua i literatura llatines medievals.

Començà la carrera política amb la Lliga Regionalista, partit amb el que aconseguí esdevenir regidor de l'Ajuntament de Barcelona (1918). Anys més tard fundà Acció Catalana (1922), que es fusionà amb Acció Republicana de Catalunya per a crear Acció Catalana Republicana (1931), any en què arribà a ser Ministre d'Economia del govern de la Segona República espanyola. Àdhuc fou membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Durant la dictadura del general Primo de Rivera (1923-30) hagué d'exiliar-se (1930-31). El 1936 fou nomenat governador del banc d'Espanya. A començaments de 1939 s'exilià a París, i des de la presidència de la Junta d'Auxili als Republicans Espanyols (JARE) ajudà tants exiliats com pogué. Les pressions del general Franco feren que el govern del mariscal Petain el detingués, però fou alliberat el 1943. Tornà a París per a tornar a ésser empresonat pocs mesos més tard, aquest cop per la Gestapo. Fou alliberat per un zelador alsacià amb qui havia fet amistat, i al 1945 fugí a Mèxic. Allà fou nomenat ambaixador de la República espanyola (1946-50), on també ocupà el càrrec de ministre sense cartera del govern a l'exili presidit per José Giral (1945).

El 1946 es casà amb Palma Guillén, diplomàtica mexicana que l'havia ajudat a fugir de França. Presidí els Jocs Florals de 1951 (Nova York) i de 1952 (Tolosa de Llenguadoc), i fou mantenidor dels Jocs Florals de la Llengua Catalana de 1946 (Montpeller).

En l'àmbit acadèmic s'especialitzà tant en l'estudi del món clàssic i la seva literatura, com en la història i la literatura de la Catalunya medieval i contemporània. La seva producció historicofilològica cal dividir-la en quatre grans blocs: a) els estudis hel·lenístics, b) els estudis d'història de la cultura catalana medieval, c) l'expansió de la Catalunya medieval i d) les seves visions generals de literatura catalana.

Història arxivística:

Montserrat Vilà i Joan Molar n'inventariaren una part el 1997, que després publicaren a la revista *Llengua i Literatura*. El germà Josep Galobart i Soler l'acabà d'inventariar al 2017. La documentació es troba arxivada en vint-i-sis capses.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Consta de cartes que envià i/o rebé entre el 1900 i el 1939. Hi ha un total de vint-i-una capses amb cartes, i tres capses més amb correspondència entre Lluís Nicolau d'Olwer i Palma Guilén (Ciutat de Mèxic, 26 de març de 1893-Ciutat de Mèxic, 26 d'abril de 1975), diplomàtica mexicana i la seva futura esposa, que van del 1921 al 1937 amb un total de cinc-centes vint-i-dues cartes.

També hi ha retalls de premsa, documents referents a la seva activitat acadèmica, laboral, dibuixos, agendes, etc.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Lluís Nicolau d'Olwer*. 2017.
- FERRER, Josep; PUJADAS, Joan. *Epistolari de Joan Coromines & Lluís Nicolau d'Olwer*. Textos i Estudis, Barcelona: Fundació Pere Coromines, 2008.

- “Lluís Nicolau i d’Olwer”. *Gran Enciclopèdia Catalana*, *enciclopèdia.cat*, <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/lluis-nicolau-i-dolwer>.
Accedit 6 juny 2025.
- VILÀ, Montserrat; MOLAR, Joan. «El fons Lluís Nicolau d’Olwer de l’Arxiu de l’Abadia de Montserrat». *Llengua i Literatura*, núm. 8, 1997, p. 437-471.

RAMON PARERA I COMORERA, 1907-84

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 21.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Ramon Parera i Comorera.

Dates: 1907-1984.

Volum i suport: 0,22 ml, paper, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Ramon Parera i Comorera.

Història del(s) productor(s):

Ramon Parera i Comorera (1907-1984), enginyer industrial, fou l'encarregat de la construcció dels refugis d'arreu de Catalunya i en especial dels bombardeig de Barcelona (1938) durant la Guerra Civil espanyola (1936-39).

Amb l'inici de la Guerra Civil treballà en desdoblar i reforçar les línies ferroviàries de Barcelona a França. Fou nomenat secretari tècnic de la Secció de plans i obres de la Junta de Defensa Passiva de Catalunya el febrer de 1938, i de forma molt personal treballà intensament en el disseny, assessorament i supervisió de la construcció de refugis arreu de Catalunya. Gràcies a les seves observacions dels efectes de les bombes pogué adequar les proteccions dels refugis. A la ciutat de Barcelona se'n construïren 1.200.

Vers el final de la Guerra salvà la documentació de la Junta i s'exilià a Londres, on formà part del Consell Nacional Català. Mai no retornà a Catalunya.

Història arxivística:

La documentació està conservada en dues capses d'arxiu definitiu.

Dades sobre l'ingrés:

Aquest fons arribà a la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat el mes de novembre de 1981. El 20 de gener del mateix any el senyor Ramon Parera i Comorera ja havia ofert el fons al pare abat Cassià Just i Riba.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Es tracta del millor fons fotogràfic de refugis antiaeris de la Guerra Civil espanyola (1936-69).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Ramon Parera i Comorera*. 2008.

ELIES ROSELL I MILLACH, segle XX-2005

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 22.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Elies Rosell i Millach.

Dates: segle XX-2005.

Volum i suport: 0,1 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Elies Rosell i Millach.

Història del(s) productor(s):

Elies Rosell i Millach (Àger, ?-Barcelona, 15 de maig de 2005). Estudià temes referents als municipis d'Àger i d'Alcover.

Història arxivística:

Pendent de classificació.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació diversa sobre els municipis d'Àger i d'Alcover.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- "Necrológicas", La Vanguardia, 16 maig 2005, <https://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE05/PUB/2005/05/16/LVG200505160361LB.pdf>, p. 36. Accedit: 22 juny 2025.

GUILLEM ROVIROSA I ALBET, 1940-64

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 23.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Guillem Rovirosa i Albet.

Dates: 4 d'agost de 1897-27 de febrer 1964.

Volum i suport: 0,33 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Guillem Rovirosa i Albet.

Història del(s) productor(s):

Guillem Rovirosa i Albet (Vilanova i la Geltrú, 4 d'agost de 1897-Madrid, 27 de febrer 1964), fou un sindicalista, escriptor, propagandista catòlic fundador de les Germandats Obreres d'Acció Catòlica (GOAC) vilanoví. Està en procés de beatificació.

Com a fundador de les GOAC intentà vincular Església i classe obrera per tal de formar militants cristians amb consciència de classe que no se supeditessin ni als empresaris ni a l'Església vinculada al franquisme. Buscant una alternativa al capitalisme i al comunisme inicià el comunitarisme, que en publicà el manifest el 1948: proposava la base evangèlica que, en cas de necessitat, els béns havien de ser comuns. Les autoritats no van acceptar aquesta teoria i van prohibir la circulació del manifest.

El 1957 l'atropellà un tramvia i li amputaren una cama, moment en què es retirà a viure al monestir de Santa Maria de Montserrat. Tot i així fundà l'editorial ZYX i un dia de 1964 que era a Madrid morí de resultes d'una embòlia cerebral.

Història arxivística:

Valor desconegut.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada per Guillem Rovirosa i Albet.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari de la documentació de Guillem Rovirosa i Albert*. 2015.

MARIA ÀNGELS SANTAMARIA, 1939-2000

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 24.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Maria Àngels Santamaria.

Dates: 20 de juny de 1939-28 de desembre de 2000

Volum i suport: 0,1 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Maria Àngels Santamaria.

Història del(s) productor(s):

Se sap poca cosa de Maria Àngels Santamaria. Sembla que era amiga del pare Jordi (Joan) Pinell i Pons (1921-1997). També mantenia correspondència amb poetes i pianistes del període de la post-guerra (anys 40 i 50 del segle XX).

Història arxivística:

Valor desconegut. Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Correspondència de Maria Àngels Santamaria amb Miquel Mateu i Ballesté, Julio Bancloche Molina, Joan Barat i Creus, Jesús Belchi Serrano, Lluís Gassó i Carbonell, Jesús Lizano Lizano, Teresa Llacuna i Puig, Hortènsia Masot i Blanch, Maria Assumpció Torras, Miquel Palau, Camen Osés Hidalgo, i Jordi (Joan) Pinell i Pons. També de poemes i nades que els poetes amb qui s'escrivia li enviaven (alguns d'ells dedicats a la pròpia Maria Àngels Santamaria).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- *Inventari del fons Maria Àngels Santamaria.*

MONTSERRAT SOLÀ I FRANQUESA, 1930-...

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 25.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Montserrat Solà i Franquesa.

Dates: anys 30 del segle XX-...

Volum i suport: 1,5 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Montserrat Solà i Franquesa.

Història del(s) productor(s):

Montserrat Solà i Franquesa nasqué a Barcelona vers els anys 30 del segle XX. Hi ha poca informació sobre la seva vida. Encara és viva.

La seva relació amb el monestir de Santa Maria de Montserrat rau en el fet que és germana del germà Carles (Josep) Solà i Franquesa (1927-2015), monjo i sagristà major del monestir de Santa Maria de Montserrat, i neboda del pare Adalbert (Estanislau) Franquesa i Garrós (1908-2005).

Història arxivística:

Pendent de classificació.

Dades sobre l'ingrés:

Fou donat a l'AAM pels lligams de Montserrat Solà i Franquesa amb el monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Hi ha documents sobre la vida de Montserrat Solà i Franquesa, com per exemple la correspondència que mantingué amb els seus familiars i amb els abats de Santa Maria de Montserrat o un recull de felicitacions de Nadal. Àdhuc hi ha una part de col·lecció de figures i imatges de temàtica montserratina.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.

LLUÍS VILA I D'ABADAL, 1889-2016

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM D 26.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Lluís Vila i d'Abadal.

Dates: 1889-2016.

Volum i suport: 0,4 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Lluís Vila i d'Abadal.

Història del(s) productor(s):

El doctor Lluís Vila i d'Abadal (Vic, 1889-Barcelona, 10 de setembre de 1937) fou metge i polític. Per part de pare era d'ascendència carlina i hereu del mas el Cavaller de Vidrà.⁸¹

El 1913 es graduà en medicina i s'especialitzà en otorrinolaringologia. Milità al carlisme, i quan aquests donaren suport a la Solidaritat Catalana (1906) s'enfrontà al Partit Republicà Radical. Amb Josep Maria Gich i Pi fundaren l'agrupació Escola Tradicionalista, però l'abandonaren perquè era censurada la seva actitud clarament catalanista, alhora que s'oposava a les posicions germanòfiles dels carlins a la Primera Guerra Mundial. Finalment, el 1922 abandonà el carlisme i fou un dels fundadors d'Acció Catalana, del Sindicat de Metges de Catalunya, de la Mútua Mèdica i del Casal del Metge de Barcelona, i del *Dirari de Vich* (1930).

El 1931 abandonà Acció Catalana i fundà Unió Democràtica de Catalunya (UDC), des d'on lluità per a què no s'identifiqués el catolicisme amb la dreta reaccionària.

Durant la Guerra Civil espanyola (1936-39) treballà a la Clínica Plató, que fou reconvertida en un hospital de guerra, i intentà muntar la Columna Pau Claris, una força militar d'obediència a la Generalitat de Catalunya formada amb membres d'UDC i de Palestra. En fracassà aquesta idea ajudà a fer sortir de Catalunya gent amenaçada.

Mantingué una xarxa d'ajut econòmic als sacerdots i als religiosos catalans perseguits.

⁸¹ CAT AAM C 02.

Història arxivística:

Aquest fons fou lliurat pel senyor Joaquim Triadú i Vila-Abadal a l'Arxiu de l'abadia de Montserrat el 5 de desembre de 2016, i poc després se'n féu l'inventari. Aquesta donació fou de dues capses d'arxivador que contenien bibliografia i documentació transcrita de l'Arxiu del Dr. Lluís Vila d'Abadal.

Dades sobre l'ingrés:

El dia 5 de desembre de 2016 el senyor Joaquim Triadú i Vila-Abadal, en nom i seguint la voluntat de la seva mare, la senyora Pilar Vila d'Abadal i Vilaplana, lliurà al monestir de Santa Maria de Montserrat dues caixes d'arxivador amb bibliografia i documentació transcrita de l'arxiu del doctor Lluís Vila d'Abadal. En l'acte de lliurament se signà un document de donació.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:**Abast i contingut:**

Documentació

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:**Condicions d'accés:**

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:**Autoria i data(es):**

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Document de donació d'una documentació procedent de l'Arxiu del Sr. Lluís Vila d'Abadal a l'Arxiu de Montserrat.* 2016.
- *Inventari del fons Lluís Vila d'Abadal.* 2016.

E. FONS D'ENTITATS

TERÇ DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, 1936-2005

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM E 01.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Terç de la Mare de Déu de Montserrat.

Dates: 1936-2005.

Volum i suport: 0,95 ml, paper, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Terç de la Mare de Déu de Montserrat.

Història del(s) productor(s):

El Terç de la Mare de Déu de Montserrat (o de Nostra Senyora de Montserrat) és el requetè de catalans que lluitaren a la Guerra Civil espanyola (1936-39) al bàndol sollevat.

El 1939 pujà al monestir de Santa Maria de Montserrat amb els falangistes, i ambdós grups ofrenaren llurs banderes a la Mare de Déu. Tanmateix, tres mesos després els falangistes tornaren a pujar per a endur-se la seva bandera. Aquell mateix any el Terç de la Mare de Déu de Montserrat demanà permís per a poder enterrar els sos morts a Montserrat, però ni el dictador Francisco Franco ni Falange Espanyola ho veien amb bons ulls.

Amb la creació del *Valle de los Caídos*, Franco volia construir un mausoleu a la seva dictadura i fer-hi enterrar aquells que eren del seu bàndol. Com que aquesta idea no triomfà, començà a omplir el *Valle* amb morts d'arreu del país. El Terç de la Mare de Déu de Montserrat s'oposà a ésser-hi enterrats, així que inicià les obres de la seva capella, situada al monestir de Santa Maria de Montserrat amb la intenció d'enterrar-s'hi quan arribés el moment. Aquells membres del Terç de la Mare de Déu de Montserrat que ja havien mort, però, foren enterrats en sengles cementiris municipals. Per tal que el dictador els permetés la construcció i futurs enterraments, el Terç de la Mare de Déu de Montserrat esdevingué una associació religiosa amb seu a Barcelona.

Després de patir diversos atacs, primer a l'exterior i després a l'interior de la cripta del Terç de la Mare de Déu de Montserrat, la documentació fou dipositada als dipòsits de l'AAM.

Encara avui en dia hi ha membres del Terç de Nostra Senyora de Montserrat, que són els propietaris d'aquest fons.

Història arxivística:

En dipòsit. El Terç de la Mare de Déu de Montserrat l'entregà inventariat i indexat. El març del 2011 bona part del fons fou digitalitzat, moment en què se n'elaborà l'inventari. Els documents, en format de PDF, foren numerats i inventariats seguint l'inventari que l'entitat havia lliurat a l'Arxiu en el moment de l'ingrés del fons. D'aquesta manera es volia que el número de l'inventari correspongués al número del document digitalitzat. Els documents que no es digitalitzaren també estan degudament indicats.

Dades sobre l'ingrés:

L'any 2010 el Terç de la Mare de Déu de Montserrat ingressà en dipòsit aquest fons a l'arxiu de l'Abadia de Montserrat. El març del 2011 es digitalitzà el fons, moment en què se n'elaborà l'inventari.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté informació sobre el Terç de la Mare de Déu de Montserrat i la seva relació amb Montserrat i la cripta que aquí tenen.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Accés restringit. Cal posar-se en contacte amb la secretaria de la germandat (secretaria_germandat@man.com), i demanar-ne permís tot motivant-lo.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Terç de la Mare de Déu de Montserrat*. 2011.

OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA (OCPC), 1921-2019

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM E 02.

Nivell de descripció: Fons.

Títol: Obra del Cançoner Popular de Catalunya.

Dates: 1921-2019.

Volum i suport: 32,4 m, paper, documentació electrònica.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Rafael Patxot i Jubert.

Història del(s) productor(s):

Rafael Patxot i Jubert (Sant Feliu de Guíxols, 1872-Ginebra, 1964) fou un mecenes català que creà l'OCPC per tal de recollir les cançons, músiques i tonades populars del Principat de Catalunya, els Comtats, les Illes Balears, el nord del País Valencià i era Val d'Aran. Tenia un seguit de col·laboradors que viatjaven arreu del territori preguntant a tothom per les cançons que coneixien, tot apuntant-ne les lletres, les melodies, i fins i tot gravant els entrevistats mentre cantaven.

Se'n publicaren tres volums, però la Guerra Civil espanyola (1936-39) i la posterior dictadura (1936/39-75) n'estruncaren la continuïtat. Gràcies a la tasca del pare Josep Massot i Muntaner (1941-2022) se'n pogué reprendre l'edició dels materials.

A la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat hi ha el manuscrit 1654 (CAT BAM Ms. 1654 (Fons Patxot)), que correspon a la documentació privada de Rafael Patxot i Jubert. Aquest manuscrit està íntimament lligat al Fons de l'OCPC.

Història arxivística:

Fons tancat. Depèn de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat. Consta de vint-i-un volums editats, el darrer amb fotografies procedents de diverses missions o que anaven destinades al *Diccionari de la dansa*.

Hi ha una descripció del contingut del fons que fins al 1991 es conservava a Barcelona, i una altra sobre la part que es conservava a Suïssa.

Dades sobre l'ingrés:

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya és un conjunt de materials que han anat arribant per fases al monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Abans de la Guerra Civil espanyola (1936-39) s'editaren els tres primers volums de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Dècades més tard, el pare Josep Massot i Muntaner (1941-2022) n'edità els altres.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Està digitalitzat a la Biblioteca de Catalunya (BC) i al Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural de la Generalitat de Catalunya.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *Inventari del fons Obra del Cançoner Popular de Catalunya*. 2019.
- MASSOT i MUNTANER, Josep. *Escriptors i erudits contemporanis: primera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: segona sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.
 - "L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, font de recerques". *Publicació de l'Institut d'Estudis Penedesencs*, núm. 3, 2002.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: tercera sèrie*. Col·lecció verdagueriana. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: quarta sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: cinquena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: sisena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: setena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: vuitena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008.

- *Escriptors i erudits contemporanis: novena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010.
- *Escriptors i erudits contemporanis: desena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011.
- *Escriptors i erudits contemporanis: onzena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012.
- *Escriptors i erudits contemporanis: dotzena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2013.
- *A la ciutat dels llibres: primera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2015.
- *A la ciutat dels llibres: segona sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016.
- *Complement al dietari de l'obra del Cançoner Popular (1939-1954)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016.
- *A la ciutat dels llibres: tercera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2019.
- *A la ciutat dels llibres: quarta sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2020.
- *Caçadors de cançons: les missions de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (1920-1940)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021.

F. COL·LECCIONS

HÒSTIES, 1922-59

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 01.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Hòsties.

Dates: 1922-1959.

Volum i suport: unes 750, pa d'àngel i vidre.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Col·lecció d'hòsties posades entre dos vidres i etiquetades de forma irregular (en totes hi diu la parròquia d'on procedeixen però no la data d'obtenció).

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Hòsties de tot el món, sobretot de parròquies catalanes i de Madrid.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 14 maig 2025.

FILATÈLIA MONTSERRATINA, 1921-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 02.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Filatèlia montserratina.

Dates: 1921-obert.

Volum i suport: 0,74 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons obert. Estan conservades en vuit volums.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Aquesta col·lecció consta de diversos segells sobre el monestir de Santa Maria de Montserrat creats per motius especials.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 14 maig 2025.

POSTALS MONTSERRATINES, 1895-obert

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 03.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Postals montserratina.

Dates: 1895-obert.

Volum i suport: unes 800 unitats, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons obert. La major part es troba situat al Museu de Montserrat, i en depèn.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Col·lecció d'antigues postals de temàtica montserratina que es venien a les botigues del monestir de Santa Maria de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Exclòs de consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 14 maig 2025.

SEGELLS ECLESIASTICS DE BISBATS I PARRÒQUIES DEL MÓN, segles

XVIII-XX

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 04.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Segells eclesiàstics de bisbats i parròquies del món.

Dates: s. XVIII-XX.

Volum i suport: 0,30 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Col·lecció de segells parroquials, episcopals, de congregacions i religiosos en general d'arreu del món.

Consta de tres àlbums amb aquests segells estampats, retallats o enganxats, tots ells amb sengles descripcions manuscrites.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

RÀDIO BARCELONA, 1959-77

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 05.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Ràdio Barcelona.

Dates: 1959-1977.

Volum i suport: 0,15 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Ràdio Barcelona.

Història del(s) productor(s):

Ràdio Barcelona nasqué el 14 de novembre de 1924, essent la més antiga dels Països Catalans i la primera de tenir llicència a l'Estat espanyol, creada per l'Associació Nacional de Radiodifusió, el primer nom que tingué Radio Associació de Catalunya (RAC).

En el període de 1963-72 sota la direcció de Manuel Tarín i Iglesias (Barcelona, 9 de desembre de 1919-16 de juliol de 2007), Ràdio Barcelona tornà a emetre programes en català. Al programa *Contamos con la comarca*, presentat pel periodista Josep Tarín Iglesias (Barcelona, 18 d'abril de 1915-9 de setembre de 1996) es tractaven notícies relacionades amb el monestir de Santa Maria de Montserrat, essent aquesta la documentació que es conserva a l'AAM.

Actualment Ràdio Barcelona pertany al conglomerat PRISA Radio i, a part de les emissions pròpies, reemet les de la Cadena SER per a la ciutat de Barcelona

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació produïda, rebuda i/o enviada i conservada pel programa *Contamos con la comarca* de Ràdio Barcelona (1959-77).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

FESTES DE LA LLUM DE MANRESA, 1945-90

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 06.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Festes de la Llum de Manresa.

Dates: 1945-finals s. XX.

Volum i suport: 0,10 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a les Festa de la Llum de Manresa.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

NADALES DE LA MARE DE DÉU, 1962-81

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 07.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Nadales de la Mare de Déu.

Dates: 1962-1981.

Volum i suport: 0,1ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a representacions a nadales sobre diferents Mares de Déu.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

ICONOGRAFIA DE SANT BENET, segles XIX-XX

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 08.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Iconografia de Sant Benet.

Dates: s. XIX-XX.

Volum i suport: 0,10 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons tancat.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a iconografia de Sant Benet.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

REPRESENTACIONS DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT, segles XIX-

XX

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 09.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Representacions de la Mare de Déu de Montserrat.

Dates: segles XIX-XX.

Volum i suport: 0,5 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons obert.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Documentació referent a representacions de la Mare de Déu de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

ESTAMPES, segles XIX-XX

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 10.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Estampes.

Dates: s. XIX-XX.

Volum i suport: 0,75 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Valor desconegut.

Dades sobre l'ingrés:

Valor desconegut.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Aquesta col·lecció està composta per dotze àlbums amb estampes de matèries generals, tres àlbums amb estampes i imatges de santuaris marians de Catalunya, un imatge amb estampes de la mare de Déu sense culte, i un àlbum amb imatges de Jesucrist.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- “Col·leccions especials”. *Biblioteca de Montserrat*,
<https://bibliotecademontserrat.cat/colleccions-especials/>. Accedit: 21 juny 2025.

GOIGS, segles XVIII-XXI

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 11.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Goigs.

Dates: segles XVIII-XXI.

Volum i suport: 51.038 goigs, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història del(s) productor(s):

Valor desconegut.

Història arxivística:

Fons obert. Depèn de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat, que és qui els ha inventariat.

Dades sobre l'ingrés:

S'han anat ingressant a mesura que eren donats o comprats.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Recull de goigs dedicats a diversos sants, amb una important presència dels que estan dedicats a la Mare de Déu de Montserrat.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- *Valor desconegut.*

JOSEP BUCH I PARERA, 1810-1990

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 12.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Josep Buch i Parera.

Dates: 1810-1990.

Volum i suport: 8,0 m, paper, fotografies, postals, vidre, ceràmica, metall, etc.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Josep Buch i Parera.

Història del(s) productor(s):

Josep Buch i Parera (Barcelona, 8 de maig de 1902-20 d'octubre de 1991) fou un excursionista, historiador local i arxiver.

Història arxivística:

Fons tancat. Es tracta d'una col·lecció de temàtica montserratina amb documents, imatges, llibres i objectes, motiu pel qual es disgregà enviant els objectes al Museu de Montserrat, els llibres a la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat, i els documents i les imatges a l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat. El 29 de gener de 2018 es recolliren les peces que el Museu de Montserrat guardava als seus dipòsits i es féu una classificació general, inventariant tota la col·lecció. Finalment es traslladà tot a la sala *Col·leccions* de l'Arxiu.

Dades sobre l'ingrés:

Aquesta col·lecció fou adquirida pel monestir de Santa Maria de Montserrat a mitjans dels anys 90 del segle XX i dipositada en dos espais: els objectes són a la sala de Col·leccions, mentre que els documents textuais són a la Sala Montserrat de la Biblioteca.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Es tracta d'una col·lecció amb diverses peces i documents, com per exemple unes 2.100 postals de Montserrat (c. 1901-c. 1988), unes 175 targetes de visita, cartells de gran format sobre actes duts a terme a Montserrat, fotografies des de c. 1890 fins a c. 1990, 60 vistes estereoscòpiques positivades (1870-1930), m plaques de vidre en format estereoscòpic (1910-1935 aprox.), correspondència montserratina (1950-1990

aprox.), propaganda i notícies sobre la Matagalls-Montserrat, goigs de temàtica montserratina (1810-1990), figures de ceràmica de la Mare de Déu de Montserrat, medalles amb la Mare de Déu de Montserrat, cànirs de plàstic i de ceràmica sobre temàtiques montserratines, o ampolles de begudes referents a Montserrat (*Aromas de Montserrat, Brandy Bruch, Gaseosa Extra Montserrat, Gran licor Montserrat, Agua de la Virgen, Refresco Montserratino, Anís de Montserrat, etc.*).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Temporalment exclòs de consulta la part d'objectes. Obert a consulta la part de documentació textual.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Maig del 2025.

Fonts:

- BLASCO, David. *La "Col·lecció montserratina" de Josep Buch dipositada a la "Sala Montserrat" de la Biblioteca del monestir*. 2017.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- *La "Col·lecció montserratina" de Josep Buch procedent del Museu de Montserrat, inventariat el 29-1-2018, per anar a la sala de "Col·leccions" del monestir*. 2018.
- "Col·lecció montserratina de Josep Buch i Parera". CCUC, https://ccuc.csuc.cat/discovery/fulldisplay?docid=alma991040105249706706&context=L&vid=34CSUC_NETWORK:COLS_ESPECIALS_UNION&lang=ca&search_scope=ColEspecials&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=ColsEspecials&query=any,contains,Montserrat&offset=0. Accedit: 21 juny 2025.
- "Josep Buch i Parera". *Departament de Cultura*, Generalitat de Catalunya, 4 març 1991, <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/premis/creus-de-sant-jordi/edicions/buch-josep>. Accedit: 22 juny 2025.

AMÈRICA (EMÍLIA) CAZES I VILADOMAT, 1913-59

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AMM F 13.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Amèrica (Emília) Cazes i Viladomat.

Dates: 1913-1959.

Volum i suport: 4,4 ml, paper.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Amèrica (Emília) Cazes i Viladomat.

Història del(s) productor(s):

Amèrica (Emília) Cazes i Viladomat (Cienfuegos, Cuba, 11 d'abril de 1882- Barcelona, 19 de gener de 1959) fou una cubana filla de l'indià Celestino Cazes i Carbonell i la cubana Rosario Viladomat i Cuesta. El 1892 emigraren a Barcelona i es posaren en contacte amb els oncles catalans d'Amèrica, que els posaren en contacte amb la burgesia barcelonina. S'inicià en cant, piano i pintura, i esdevingué una apassionada de la lectura. Quan el seu pare morí de forma sobtada decidí quedar-se a viure a Barcelona i s'hi féu dur tots els mobles de la casa de Cienfuegos.

Amb 15 anys fou presentada de llarg al Liceu, i el 1904 (amb vint-i-quatre anys) es casà amb Luis Coma i Cros, fill d'una família adinerada d'industrials de Salt.

Atès que tenia la salut delicada, guardà molt repòs i just sortia de casa per a anar a missa i a visitar la seva mare.

Amb l'esclat de la Guerra Civil espanyola (1936-39) passaren penúries, però degut a la seva relació amb alts càrrecs de la Generalitat de Catalunya aconseguí treballar a l'arxiu municipal de Barcelona inventariant la documentació sobre música catalana.

Entre el 1940 i el 1953 realitzà el que ella anomenava «*Sessions íntimes*»: concerts domèstic, conferències, homenatges i presentacions de noies (a qui feia de mentora) a l'hora del te per a dones i, sobretot, homes del món de la cultura, la música, l'art i la literatura.

Assolí crear un oasi cultural en un moment molt convuls on el dret a reunió no era autoritzat. Sabé cavalcar entre tots dos bàndols amb l'objectiu de promoure la cultura i la música.

Història arxivística:

Valor desconegut.

Dades sobre l'ingrés:

Col·lecció tancada. Fou ingressat el 2009.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:**Abast i contingut:**

És una col·lecció de programes de concerts i d'òperes del Liceu i del Palau de la Música Catalana (1913–1970).

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:**Condicions d'accés:**

Obert a consulta.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:**Autoria i data(es):**

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- COMA-CROS, Pau. "La Abuelita Amèrica" i el seu piano". *L'Auditori-Museu de la Música*, Ajuntament de Barcelona, 31 març 2020, <https://ajuntament.barcelona.cat/museumusica/ca/blog/la-abuelita-america-i-el-seu-piano>. Accedit: 20 juny 2025.
- "Notas de la región". *La Vanguardia Española*, La Vanguardia, 30 maig 1950, <https://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1950/05/30/LVG19500530-006.pdf>. Accedit: 20 juny 2025.
- ROM, Martí. "Joan Carandell Marimón: la seva època, la seva gent ("Llorenç Sant Marc)". *Martí Rom*, <https://martirom.cat/wp-content/uploads/2019/04/Joan-Carandell.pdf>. Accedit: 20 juny 2025.

RAMON ROCA I PUIG, segles III aC-X dC

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ:

Codi de referència: CAT AAM F 14.

Nivell de descripció: Col·lecció.

Títol: Ramon Roca i Puig.

Dates: segles III aC-X dC.

Volum i suport: més de 1.500 peces, paper, pergami.

ÀREA DE CONTEXT:

Nom del(s) productor(s):

Ramon Roca i Puig.

Història del(s) productor(s):

Ramon Roca i Puig (Algerri, 1906-Montserrat, 29 de juny de 2009) fou un papiròleg, hel·lenista i sacerdot català. Féu molts viatges al Proper Orient (bàsicament a Palestina i a Egipte), on aconseguí la seva important col·lecció papirologica. El 1952 creà la Fundació Sant Lluc Evangelista, encarregada d'aplegar els papirs i publicar textos clàssics, bíblics grecs i coptes, i literaris cristians

Història arxivística:

Col·lecció tancada.

Dades sobre l'ingrés:

Donació feta pel doctor Ramon Roca i Puig a l'Abadia de Montserrat en morir l'any 2001 degut a la intercessió del pare Ramon-Pius Tragan i Colilles.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA:

Abast i contingut:

Conté unes mil cinc-centes peces donades del papiròleg i mossèn Ramon Roca i Puig. Inclou fragments de papirs, de pergami i fragments damunt de paper escrits en grec, copte, llatí, àrab i hieràtic de temàtiques bíblica, històrica, litúrgica, financera, administrativa o jurídica. Àdhuc hi ha fragments literaris, tant clàssics com cristians.⁸² Aquests papirs procedeixen d'Egipte i estan datats des de l'època ptolemaica fins al

⁸² "Fons". *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://bibliotecademontserrat.cat/fons/>. Accedit 19 juny 2025.

segle X dC. A més a més, també compta amb dos-cents disset fragments de teixits coptes, tots ells adquirits a un antiquari del Caire el 1954.⁸³

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS:

Condicions d'accés:

Obert a consulta. Digitalitzat parcialment.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ:

Autoria i data(es):

Albert Govern i Canals. Juny del 2025.

Fonts:

- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 13 maig 2025.
- El Obrero: Periodismo transversal. "Las firma". *La Biblioteca Nacional muestra sus palabras escritas más Antigua: el papiro de Ezequiel*, 9 maig 2025, <https://elobrero.es/las-firmas/165947-la-biblioteca-nacional-muestra-sus-palabras-escritas-mas-antiguas-el-papiro-de-ezequiel.html>. Accedit 1 juny 2025.
- "Fons". *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://bibliotecademontserrat.cat/fons/>. Accedit 19 juny 2025.
- GIL, Juan; TORALLAS TOVAR, Sofia. *Hadrianus: P. Monts. Roca III*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat-CSIC, 2010.
- ROCA-PUIG, Ramon. *Un papiro grec de l'Evangeli de Sant Mateu*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1962.
- "Scriptorium". *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://abadiamontserrat.cat/scriptorium-montserrat-cat/>. Accedit 19 juny 2025.
- TORALLAS TOVAR, Sofia. *Biblia Coptica Montserratensia: P. Monts. Roca II*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat-CSIC, 2007.
- TORALLAS TOVAR, Sofia; TRAGAN i COLILLAS, Ramon-Pius. "El Fons papirològic Roca-Puig de l'Abadia de Montserrat". *Serra d'Or*, núm. 543, 2005.
- TORALLAS TOVAR, Sofia; WORK, Klaas A. *To the Origins of Greek Stenography: P. Monts. Roca I*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat-CSIC, 2006.

⁸³ "Scriptorium". *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://abadiamontserrat.cat/scriptorium-montserrat-cat/>. Accedit 19 juny 2025.

6 Bibliografia

6.1 Fonts documentals

- BC CAT JOAN TARRÉ I SANS.
- BLASCO, David. *La "Col·lecció montserratina" de Josep Buch dipositada a la "Sala Montserrat" de la Biblioteca del monestir*. 2017.
- CAT AAM A 09, A I-d.5.
- Còpia de la *Guía de los Archivos y Bibliotecas de la Iglesia en España* referent a l'AAM.
- DÍAZ i CARBONELL, Romauld M. *Notes biogràfiques de Mons. Antoni Urbss*. 1994.
- *Document de donació de l'arxiu familiar del Sr. Josep Mª Vila d'Abadal i Serra a l'Arxiu de Montserrat*. 2015.
- *Document de donació d'una documentació procedent de l'Arxiu del Sr. Lluís Vila d'Abadal a l'Arxiu de Montserrat*. 2016.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep. Entrevista personal. 24 febrer 2025.
 - Entrevista personal. 17 abril 2025.
 - Entrevista personal. 6 maig 2025.
 - Entrevista personal. 7 maig 2025.
 - Entrevista personal. 8 maig 2025.
 - Entrevista personal. 9 maig 2025.
 - Entrevista personal. 12 maig 2025.
 - Entrevista personal. 13 maig 2025.
 - Entrevista personal. 14 maig 2025.
 - Entrevista personal. 23 maig 2025.
 - Entrevista personal. 11 juny 2025.
- GALOBART i SOLER (O.S.B.), Josep; BRUGUÉS MASSOT, Irene. Entrevista personal. 10 abril 2025.
- *Guía del Archivo de Montserrat*. Montserrat: 1945.
- *Guia de l'Arxiu de Montserrat*. Montserrat: 1945.
- *Índice de los documentos del Archivo de Montserrat*. Montserrat: 1900.
- *Inventari de la col·lecció Josep Buch i Parera*. 2017.
- *Inventari de la col·lecció Josep Buch i Parera*. 2018.
- *Inventaris de la documentació de l'abat Gregori (Ramon) Sunyol i Baulenas*.
- *Inventari de la documentació d'Austràlia (Fulgenci Torres)*. 2012.

- *Inventari de la documentació de Guillem Rovirosa i Albert*. 2015.
- *Inventari de la documentació de Joan Pascual i Santana*.
- *Inventari de la documentació de l'abat Escarré*.
- *Inventaris de la documentació de l'abat Gregori (Ramon) Sunyol i Baulenas*.
- *Inventari de la documentació de la Comissió Abat Oliba*.
- *Inventari de la documentació del Concili Vaticà II*. 2018.
- *Inventari de la documentació del monestir del Miracle*.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Binicanella*. 2005.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Montserrat de Manila*. 2011.
- *Inventari de la documentació del nou orgue de Montserrat*. 2016.
- *Inventari de la documentació del pare Adalbert Franquesa i Garrós*. 2005.
- *Inventari de la documentació del pare Bonaventura Ubach i Medir*. 2009.
- *Inventaris de la documentació del pare Manuel Guzmán Martínez*. 2023.
- *Inventari de la documentació del pare Ramon Ribera i Mariné*. 2021.
- *Inventari de la documentació del Procés de Burgos i la Tancada dels intel·lectuals a Montserrat*. 2005.
- *Inventari de la documentació de Tantur*. 2005.
- *Inventari de la documentació de Tantur*. 2016.
- *Inventari de la documentació del monestir del Miracle*.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Binicanella*. 2005.
- *Inventari de la documentació del monestir de Santa Maria de Montserrat de Manila*. 2011.
- *Inventari de la documentació dels monestirs catalans*.
- *Inventari de la sèrie Monjos*.
- *Inventari del fons Anscari (Manel) Mundó i Marcet*. 2023.
- *Inventari del fons Cavaller de Vidrà*. 2015.
- *Inventari del fons canonge Ramon Corbella i Llobet (AAM)*. 2023.
- *Inventari del fons canonge Ramon Corbella i Llobet (ABEV)*. 2023.
- *Inventari del fons Cavaller de Vidrà*. 2015.
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (llibres)*.
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (pergamins i lligalls)*.
- *Inventari del fons Congregació Claustral Benedictina Tarraconense i Cesaraugustana (pergamins, llibres i lligalls)*.

- *Inventari del fons Dr. Lluís Carreras de la Fundació Bosch i Cardellach de Sabadell.* 2016.
- *Inventari del fons família Galí.* 2016.
- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat.* 2007.
- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat (Memòria d'actuació a l'arxiu de la Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat).* 2009.
- *Inventari del fons Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat (Memòria d'actuació a l'arxiu de la Lliga Espiritual de la mare de Déu de Montserrat. Fons d'imatges).* 2015.
- *Inventari del fons Lluís Nicolau d'Olwer.* 2017.
- *Inventari del fons Lluís Vila d'Abadal.* 2016.
- *Inventari del fons Maria Àngels Santamaria.*
- *Inventari del fons màrtirs del Pueyo.*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages.*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages. ACA (Lligalls Monacals) i AAM (Caixes papers solts).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages («fons Guitart de Manresa»).* 1950.
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (llibres i lligalls).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (llibres, lligalls, i mapes i plànols).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (per capses).*
- *Inventari del fons monestir de Sant Benet de Bages (pergamins).*
- *Inventari del fons monestir de Vega.*
- *Inventari del fons Obra del Cançoner Popular de Catalunya.* 2019.
- *Inventari del fons Ramon Parera i Comorera.* 2008.
- *Inventari del fons Rosa Deulofeu i González.*
- *Inventari del fons Terç de la Mare de Déu de Montserrat.* 2011.
- *Inventari del fons Vicenç de Balanzó i Echevarría.* 2014.
- *Inventari del fons visita apostòlica a les benedictines d'Espanya.* 2005.
- *Inventari dels pergamins de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat.*
- *Inventari dels pergamins del fons Cavaller de Vidrà.* 2007.
- *Inventaris dels plànols del fons del monestir de Santa Maria de Montserrat.*
- *Inventari parcial de la documentació econòmica.* 2024.
- *La “Col·lecció montserratina” de Josep Buch procedent del Museu de Montserrat, inventariat el 29-1-2018, per anar a la sala de “Col·leccions” del monestir.* 2018.
- *Notes biogràfiques de Mons. Antoni Urbss.* 1994.

- PONSA i ARMENGOL, Jordi. *Del com i el perquè la Lliga té nº d'identificació fiscal*. 2008.
- RAGUER i SUÑER, Hilari (Ernest). *Els orígens de la Lliga espiritual*.

6.2 Bibliografia

- Abadia de Montserrat. *La Biblioteca y el Archivo de Montserrat*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1958.
 - *150 anys de la Congregació de Subiaco, a la qual pertany el Monestir de Montserrat*, 9 març 2022, <https://abadiamontserrat.cat/cent-cinquanta-anys-congregacio-benedictina/>. Accedit: 14 març 2025.
 - Abadia de Montserrat. “Fundació 2025”. *Abadia Montserrat*, <https://abadiamontserrat.cat/la-fundacio-2025/>. Accedit 9 maig 2025.
 - “Cultura”. *Escolania de Montserrat*, <https://abadiamontserrat.cat/escolania-abadia-montserrat/>. Accedit 22 maig 2025.
- Aeri de Montserrat. “Història”. *Aeri de Montserrat*, <https://aeridemontserrat.com/es/historia/>. Accedit 12 maig 2025.
- ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria. “L’Arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)”. *Analecta Montserratensia*, vol. III, 1919, p. 11–216.
 - *L’arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)*, vol. I. Montserrat: Impremta del monestir de Santa Maria de Montserrat, 1920.
- ALBAREDA i RAMONEDA, Anselm Maria; MASSOT i MUNTANER, Josep. *Història de Montserrat*. 8a ed. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2010.
- ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. “La configuració de l’antic arxiu de Montserrat (segles XVI-XVIII”. *Lligall: revista d’arxivística catalana*, núm. 8, 1994, p. 19-36.
- ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier; MASSOT i MUNTANER, Josep; FAULÍ, Josep. *Cinc-cents anys de Publicacions de l’Abadia de Montserrat*. Biblioteca Serra d’Or, Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 2005.
- Antics Escolans de Montserrat. “Inici”. *Antics Escolans de Montserrat*, <https://www.anticsescolans.cat/web/>. Accedit 22 maig 2025.
- Asociación de Archiveros de la Iglesia Española. *Guía de los archivos y las bibliotecas de la Iglesia en España. I. Archivos*. Lleó: Asociación Española de Archiveros Eclesiásticos, 1985.

- BALANZÓ, Carmen, de. *Vicenç de Balanzó*. Barcelona: Think Tank estudis, 2009.
 - *Homenatge a Vicenç de Balanzó*. 2010.
- BARAL i ALTET, Xavier. *Anscari Manuel Mundó i Marcet: Semblança biogràfica*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2021.
- BAUCELLS i REIG, Josep (coord.). *Guia dels arxius eclesiàstics de Catalunya–València–Balears*. Barcelona: Publicacions de l'Arxiu Capitular, 1978.
- BAUCELLS, Josep, et al. *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 7. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1998.
- BERNAL CERCÓS, Àngels; MAGRINYÀ RULL, Anna; PLANES ALBETS, Ramon (eds.). *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) 2007*. Col·lecció Arxivística i gestió documental. Eines. Rubí: Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius, 2006
- “Bishop Antonijs Urbšs (Urbbs) †”. *The Hierarchy of the Catholic Church. Current and historical information about its bishops and dioceses*, 25 juny 2024. <https://www.catholic-hierarchy.org/bishop/burbss.html>. Accedit 18 març 2025.
- BULBENA TUSELL, Antoni. *Primer assaig de bibliografia mont-serratina*. Barcelona: Imprempta Antoniana, 1899.
- CARALT, Ambròs M. *L'Escolania de Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- *Ceremonial monástico, conforme al breviario, y misal, que la santidad de Paulo V. concedió à todos los que militan debajo de la santa Regla de nuestro gloriosísimo Padre, y Patriarca de las Religiones San Benito. Con los usos, y costumbres loables de la Congregación de España. Nuevamente dispuesto por el Capítulo General, que se celebró en el año de 1633*. Madrid: Imprenta de Pedro Marín, 1774.
- “Col·lecció montserratina de Josep Buch i Parera”. CCUC, https://ccuc.csuc.cat/discovery/fulldisplay?docid=alma991040105249706706&context=L&vid=34CSUC_NETWORK:COLS_ESPECIALS_UNION&lang=ca&search_scope=ColEspecials&adaptor=Local%20Search%20Engine&tab=ColsEspecials&query=any,contains,Montserrat&offset=0. Accedit: 21 juny 2025.
- “Col·leccions especials”. *Biblioteca de Montserrat*, <https://bibliotecademontserrat.cat/colleccions-especials/>. Accedit: 21 juny 2025.
- COMA-CROS, Pau. ““La Abuelita América” i el seu piano”. *L'Auditori-Museu de la Música*, Ajuntament de Barcelona, 31 març 2020, <https://ajuntament.barcelona.cat/museumusica/ca/blog/la-abuelita-america-i-el-seu-piano>. Accedit: 20 juny 2025.

- *Constituciones para los monasterios de religiosas de la Congregación Benedictina, Claustal, Tarraconense, y Cesar-Augustana, hechas, y mandadas observar por el Sagrado Capitulo General, celebrado en la Ciudad de Barcelona en el Real Monasterio de San Pablo del Campo, Año del Nacimiento de Jesu-Christo 1615.* Barcelona: Impremta de Lorenzo Deu, 1615.
- *Constitutiones Congregationis Tarraconen et Caesaraugustae claustralis Sanctiss. patriarchae Benedicti renovatae & reformatae in Capitulo Generali, anno 1662.* Barcelona: Impressor Antoni Lacavalleria, 1962.
- *Declaraciones de la Congregación Casinense de la Primitiva Observancia a la Regla de S. Benito.* Montserrat: 1929.
- *Declaracions de la Congregació Casinesa de la primitiva observança a la Regla de sant Benet.* Monestir de Montserrat: Impremta de Montserrat, 1927.
- *Escolania de Montserrat. L'Escolania de Montserrat: més de set segles de tradició musical i educativa.* Barcelona: Escolania de Montserrat, 2007.
 - “Inici”. *Escolania de Montserrat*, <https://www.escolania.cat/>. Accedit 22 maig 2025.
- FERNÁNDEZ CATÓN, José María. *Los archivos de la Iglesia en España.* Lleó: Centro de Estudios e Investigación “San Isidoro”. Archivo Histórico Diocesano, 1978.
- FERRER, Josep; PUJADAS, Joan. *Epistolari de Joan Coromines & Lluís Nicolau d’Olwer.* Textos i Estudis, Barcelona: Fundació Pere Coromines, 2008.
- FERRER ALÒS, Llorenç. *De pagesos a cotoners: La industrialització de Catalunya a través de la família Vidal.* Figueres: Brau Edicions, 2022.
- “Fons”. *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://bibliotecademontserrat.cat/fons/>. Accedit 19 juny 2025.
- *Gaceta de Madrid.* “Gaceta de Madrid. Año CCLCVII, tomo I, núm. 38”. *Gaceta de Madrid*, 7 febrer 1929, <https://www.boe.es/gazeta/dias/1928/02/07/pdfs/GMD-1928-38.pdf>. Accedit 12 maig 2025.
- GALÍ, Jordi. *Diari de Salvador Galí: 1938-1945.* Barcelona: Edicions Saragossa, 2014.
- GALOBART i SOLER, Josep. «La Tenda de Medalles del Santuari de Montserrat: Els escapularis i les mides de la Mare de Déu de Montserrat». *Montserrat: El Butlletí del Santuari*, núm. 121, 2022, p. 56-68.
- GASCH i HURIOS, Manel; VILASECA, Lúdia. “L’Escolania de Montserrat, cor i centre integrat”. *Escola catalana*, vol. 43, núm. 447, 2008.
- GIL, Juan; TORALLAS TOVAR, Sofía. *Hadrianus: P. Monts. Roca III.* Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat–CSIC, 2010.

- GIMÉNEZ, Carlota. «Torre Sobirana d'Horta: El palau Desvalls, patrimoni històric». *Revista El Pou*, núm. 9, 2019.
- GONZÁLEZ i PADRÓS, Jaume. "El Dr. Lluís Carreras i Mas. Liturgista". Tesina. Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, 2014.
- "Josep Buch i Parera". *Departament de Cultura*, Generalitat de Catalunya, 4 març 1991, <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/premis/creus-de-sant-jordi/edicions/buch-josep>. Accedit: 22 juny 2025.
- "L'Associació Rosa Deulofeu busca més suport per impulsar la seva beatificació". *Catalunya Religió*, 1 desembre 2013, <https://www.catalunyareligio.cat/ca/associacio-rosa-deulofeu-busca-mes-suport-impulsar>. Accedit 12 juny 2025.
- Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. "Inici". *La Lliga*, <https://www.lalliga.cat/>. Accedit 22 maig 2025.
- Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat. "Presentació". *Lliga de Montserrat*, 2025, <https://www.lligademontserrat.cat/#presentacio>. Accedit 22 maig 2025.
- "Lluís Nicolau i d'Olwer". *Gran Enciclopèdia Catalana*, [enciclopedia.cat](https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/lluis-nicolau-i-dolwer), <https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/lluis-nicolau-i-dolwer>. Accedit 6 juny 2025.
- MARTÍ i BONET, José Ma. (dir.). *Guía de los Archivos de la Iglesia en España*. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona – col·laboració del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, 2001.
- MARTÍN i BERBOIS, Josep Lluís. *Joan Llonch i Salas*. Sabadell: Fundació ARS, 2024.
- MASSOT i MUNTANER, Josep. *La Guerra Civil a Montserrat*. Subsidia Monastica 12. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: primera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: segona sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.
 - "L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, font de recerques". *Publicació de l'Institut d'Estudis Penedesencs*, núm. 3, 2002.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: tercera sèrie*. Col·lecció verdagueriana. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.
 - *Escriptors i erudits contemporanis: quarta sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.

- *Escriptors i erudits contemporanis: cinquena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005.
- *Escriptors i erudits contemporanis: sisena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- *Escriptors i erudits contemporanis: setena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007.
- *Escriptors i erudits contemporanis: vuitena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008.
- *Escriptors i erudits contemporanis: novena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010.
- *Escriptors i erudits contemporanis: desena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2011.
- *Escriptors i erudits contemporanis: onzena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012.
- *Escriptors i erudits contemporanis: dotzena sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2013.
- *A la ciutat dels llibres: primera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2015.
- *A la ciutat dels llibres: segona sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016.
- *Complement al dietari de l'obra del Cançoner Popular (1939-1954)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016.
- *A la ciutat dels llibres: tercera sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2019.
- *A la ciutat dels llibres: quarta sèrie*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2020.
- *Caçadors de cançons: les missions de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (1920-1940)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021.
- MASSOT i PLANES, Josep. *Cançoner musical de Mallorca*. Palma: Sa Nostra, 1984.
- “Monestir de Sant Antoni i Santa Clara de Barcelona”. *Monestirs.cat*, 2025, <https://www.monestirs.cat/monst/bcn/bn02dani.htm>. Accedit 20 juny 2025.
- Monestir de Santa Maria de Montserrat. “Cultura”. *Escolania de Montserrat*, <https://www.montserratvisita.com/ca/cultura/escolania>. Accedit 22 maig 2025.

- “Necrológicas”, La Vanguardia, 16 maig 2005, <https://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE05/PUB/2005/05/16/LVG200505160361LB.pdf>, p. 36. Accedit: 22 juny 2025.
- “Notas de la región”. *La Vanguardia Española*, La Vanguardia, 30 maig 1950, <https://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1950/05/30/LVG19500530-006.pdf>. Accedit: 20 juny 2025.
- “Oblats de Montserrat”. *Oblats Benedictins de Montserrat*, <https://oblatsmontserrat.cat/>. Accedit: 23 juny 2025.
- PÉREZ ALONSO, Alejandro. *Informe sobre los mártires benedictinos del Pueyo, en Barbastro, sacrificados en 1936*. Gijón: Tipo-Offset La Industria, 1986.
- PLANES i ALBETS, Ramon (coord.). *Directori dels arxius catalans*. Lleida: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1989.
- Publicacions de l'Abadia de Montserrat. “L'Agrícola Regional, S.A.”. *Publicacions de l'Abadia de Montserrat*, <https://www.pamsa.cat/lagricola-regional-sa-9788498838701/>. Accedit 9 maig 2025.
- “Qui som?”. PAMSA, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, <https://www.pamsa.cat/qui-som/>. Accedit 27 maig 2025.
- REDÓ, Salvador; PONS, Jaume. *Montserrat. Recull gràfic (1890-1930)*. Edicions selectes. Manresa: Llibres Parcir, 1995.
 - *Montserrat. Recull gràfic (1858-1958)*. Edicions selectes. Manresa: Llibres Parcir, 1997.
- *Regla del gran padre y patriarca san Benito abad, con las declaraciones de los PP. de la Congregación Casinense de la Primitiva Observancia, confirmadas por la sede Apostólica el año 1880*. Barcelona: Tipografía católica, 1881.
- REHUES i ESTIVILL, Assumpta. *Onomàstica del Bruc*. Treballs de l'Oficina d'Onomàstica, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2024.
- REQUESENS, Joan. “Montserrat: Biblioteca del Monestir”. *Repertori de manuscrits catalans. 1474-1620*, vol. IV. DURAN, Eulàlia (dir.); TOLDRÀ, Maria (coord.). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008.
- ROCA-PUIG, Ramon. *Un papir grec de l'Evangeli de Sant Mateu*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1962.
- ROM, Martí. “Joan Carandell Marimón: la seva època, la seva gent (“Llorenç Sant Marc”)”. *Martí Rom*, <https://martirom.cat/wp-content/uploads/2019/04/Joan-Carandell.pdf>. Accedit: 20 juny 2025.

- SALVADÓ i MONTORIOL, Joan. *El monestir benedictí de Sant Benet de Bages. Fons documental: identificació, edició i estudi. Segles X-XI*. Tesi doctoral no publicada, Universitat de Lleida, Lleida. Recuperat 13/02/2025, <https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/95946/Tjsm1de5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- “Scriptorium”. *Biblioteca de Montserrat*, Abadia de Montserrat, <https://abadiamontserrat.cat/scriptorium-montserrat-cat/>. Accedit 19 juny 2025.
- SERRANO y PINEDA, Luciano. *Cartulario de Monasterio de Vega: con documentos de San Pelayo y Vega de Oviedo*. Burgos: Impremta Aldecoa, 1927.
- “S’obre la Causa de beatificació de Rosa Deulofeu”. *Catalunya Religió*, 8 juliol 2015, <https://www.catalunyareligio.cat/ca/blog/vent-cara/obre-causa-beatificacio-rosa-deulofeu-193714>. Accedit 12 juny 2025.
- TAXONERA i COMAS, Marc. *La Biblioteca y el Archivo de Montserrat*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1958.
 - “Arxiu de l’Abadia de Montserrat”. *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 7. Josep Baucells, *et al.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1998, p. 169–176.
- TERRADES i SABORIT, Ignasi. *El cavaller de Vidrà: De l’ordre i el desordre conservadors a la muntanya catalana*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1987.
- TOBELLÀ, Antoni Ma. “Cronologia dels Capítols de la Congregació Claustral Tarraconense i Cesaraugustana”. *Analecta Montserratensia*, vol.10, 1964, p. 221-398.
- TORALLAS TOVAR, Sofia. *Biblia Coptica Montserratensia: P. Monts. Roca II*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat–CSIC, 2007.
- TORALLAS TOVAR, Sofia; TRAGAN i COLILLAS, Ramon-Pius. “El Fons papirològic Roca-Puig de l’Abadia de Montserrat”. *Serra d’Or*, núm. 543, 2005.
- TORALLAS TOVAR, Sofia; WORK, Klaas A. *To the Origins of Greek Stenography: P. Monts. Roca I*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat–CSIC, 2006.
- TORRA i CANAL, Marta. “L’Arxiu de l’Abadia de Montserrat”. Treball universitari no publicat. Universitat de Barcelona, 1990–91.
- VILÀ, Montserrat; MOLAR, Joan. «El fons Lluís Nicolau d’Olwer de l’Arxiu de l’Abadia de Montserrat». *Llengua i Literatura*, núm. 8, 1997, p. 437-471.
- VINYETA, Joan (pròleg). *Montserrat al llindar del tercer mil·lenni*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1998.

- VIÑAS i SANTOS, Montserrat. *La Regla de Sant Benet: un camí per viure l'Evangeli*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012.
- ZARAGOZA i PASCUAL, Ernest. *Història de la Congregació Benedictina Claustal Tarraconense (1215–1935)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004.

7 Annex

7.1 Informació pràctica

ADREÇA: Abadia de Montserrat. 08199 Montserrat (el Bages)

CITA PRÈVIA: arxiu@abadiamontserrat.net (cal cita prèvia)

HORARI: De dilluns a divendres
d'1/4 de 10 del matí a les 2 del migdia.
d'1/4 de 4 a les 5 de la tarda

ARXIVER: germà Josep Galobart i Soler

A més a més, i degut a la fragmentació de l'Arxiu de l'Abadia de Montserrat en diferents dipòsits d'arxiu, hi ha diversos responsables. A continuació la informació de cada un dels dipòsits d'arxiu de l'AAM:

DIPOÏT D'ARXIU	RESPONSABLE	SALA DE CONSULTA
Arxiu de l'Abadia de Montserrat (AAM)	Germà Josep Galobart i Soler	Oficina–sala de consulta de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat
Arxiu fotogràfic	Pare Joan Maria (Tomàs) Recasens i Puig	
Arxiu botànic-meteorològic	Germà Frederic Fosalba i Julià	
Arxiu de Música de Montserrat	Pare Efrem (Salvador) de Montellà i Llauredó	
Arxiu de l'Escolania de Montserrat		
Arxiu de Majordomia	Pare Bernat (Daniel) Juliol i Galí	Exclòs de consulta

Taula 4. Responsables i sales de consulta dels diferents dipòsits de l'Arxiu.